

161 520 6

SPRAWOZDANIE BANKU POLSKIEGO

ZA TRZYNASTY ROK DZIAŁALNOŚCI

1936

ZŁOŻONE WALNEMU ZEBRANIU AKCJONARIUSZÓW
DN. 18 LUTEGO 1937 R.

WARSZAWA
DRUKARNIA BANKU POLSKIEGO
1937.

SPRAWOZDANIE BANKU POLSKIEGO

ZA TRZYNASTY ROK DZIAŁALNOŚCI

1936

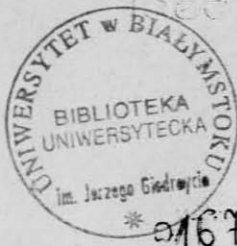
ZŁOŻONE WALNEMU ZEBRANIU AKOJONARIUSZÓW
DN. 18 LUTEGO 1937 R.

WARSZAWA
DRUKARNIA BANKU POLSKIEGO
1937.

~~D-23/~~
~~00.02.16~~

Czasopisma
Kolekcyjna i historyczna

* 016779 H

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA
im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku

FUWC079687

D wH 2/2017

RADA BANKU POLSKIEGO

zawiadamia Panów Akcjonariuszów, że Zwyczajne Walne Zebranie Akcjonariuszów Banku odbędzie się **18 lutego 1937 r. o godzinie 10-ej rano** w domu Banku Polskiego w Warszawie przy ul. Bielańskiej 10. Przedmiotem obrad Walnego Zebrania będą następujące sprawy:

- 1) zatwierdzenie sprawozdania Banku za rok 1936 wraz z bilansem oraz rachunkiem zysków i strat i projektowanego podziału zysków;
- 2) wybór 4-ch członków Rady i 3-ch zastępców oraz 5-ciu członków Komisji Rewizyjnej i 3-ch zastępców.

Wydawanie kart wstępu zgłaszającym się akcjonariuszom uprawnionym do uczestniczenia w Walnym Zebraniu odbywać się będzie w Centrali Banku **od 3 lutego do 15 lutego 1937 r. włącznie**, przy czym akcjonariusz powinien udowodnić (art. 16 statutu) ilość posiadanych i zapisanych na jego nazwisko akcji drogą:

- 1) okazania oryginalnych akcji;
- 2) okazania dowodu depozytowego lub kwitu kaucyjnego;
- 3) złożenia zaświadczenia jednej z instytucji kredytowych o posiadaniu w depozycie danej ilości zapisanych na akcjonariusza akcji z zaznaczeniem, że nie będą one wydane przed terminem Walnego Zebrania.

Pełnomocnictwa do uczestniczenia w Walnym Zebraniu powinny być przedstawione najpóźniej na 7 dni przed terminem Zebrania.

Zgodnie z art. 15 statutu Banku zawiadomienie to zostało ogłoszone w Monitorze Polskim Nr 20 z dnia 26 stycznia 1937 r.

WŁADZE BANKU.

Prezes Banku	Władysław Byrka
Wiceprezes Banku	Jan Piłsudski

Komisarz Banku	Włodzimierz Baczyński
Zastępca Komisarza Banku	Jan Jerzy Lewicki

RADA BANKU.

Włodzimierz Baczyński	Feliks Maciszewski
Henryk Brun	Stefan Przanowski
Mieczysław Chłapowski	Marian Rapacki
Aleksander Ciszewski	Andrzej Rotwand
Wacław Fajans	Henryk Strasburger
Alfred Falter	August Zaleski
Józef Żychliński	

KOMISJA REWIZYJNA.

Władysław Heinrich	Antoni Olszewski
Jan Kucharzewski	Leopold Skulski
Włodzimierz Seydlitz	

DYREKCJA BANKU.

Naczelny Dyrektor	Leon Barański
Dyrektor	Jerzy Nowak
„	Zygmunt Karpiński
„	Franciszek Czernichowski
„	Bolesław Oczechowski

PROTOKÓŁ

Walnego Zebrania Akcjonariuszów Banku Polskiego

dnia 20 lutego 1936 r.

Prezes Banku p. Adam Koc otworzył Walne Zebranie o godz. 10 min. 20 stwierdzając, że — zgodnie z art. 15 i 78 statutu Banku — ogłoszenie o zwołaniu Walnego Zebrania Akcjonariuszów Banku Polskiego, bilans ostateczny i rachunek zysków i strat za rok 1935 zostały zamieszczone w Monitorze Polskim Nr 23 z dnia 29 stycznia 1936 r. Ze względu na to, że do godziny 9 min. 15 w dniu 20 lutego 1936 r. zostało zgłoszonych tylko 26.050 akcji, czyli ilość mniejsza od wymaganej przez art. 21 statutu, Zebranie w pierwszym terminie odbyć się nie mogło, natomiast obecne Zebranie, jako zwołane w drugim terminie tj. 20 lutego 1936 r. o godz. 10 jest prawomocne bez względu na ilość obecnych akcjonariuszów.

Po otwarciu Zebrania wygłosił Prezes następujące przemówienie:

„Niespełna rok dzieli nas od chwili zgonu śp. Pierwszego Marszałki Polski Józefa Piłsudskiego. Wobec wielkości Jego postaci milkną słowa..... Wzywam Panów, aby chwilą skupienia uczcili pamięć Tego, Który Polskę stworzył, Polskę zbudował i Który nam w testamencie zostawił nakaz bezgranicznej miłości i bezgranicznego dla Polski poświęcenia”.

Zebrani uczcili pamięć śp. Marszałka Józefa Piłsudskiego przez powstanie chwilą skupienia.

Następnie Prezes zawiadomił zebranych, że dekretem z dnia 7 lutego br. został przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej mianowany na okres 5 lat Prezesem Banku Polskiego — po ustąpieniu z tego stanowiska Pana Dra Władysława Wróblewskiego, przy czym podkreślił wielkie zasługi Pana Dra Władysława Wróblewskiego, który z całym poświęceniem oddawał swe siły dla dobra kraju i naszej Instytucji w ciągu ostatnich siedmiu lat, które obfitowały w tyle niezmiernie ciężkich i trudnych momentów.

Następnie odczytał porządek dzienny Walnego Zebrania obejmujący następujące sprawy:

- 1) Zatwierdzenie sprawozdania Banku Polskiego za rok 1935 wraz z bilansem oraz rachunkiem zysków i strat;
- 2) Zmiana art. 4, 25, 26, 29, 39, 40, 41, 56, 63 i 74 statutu;
- 3) Wybór 8 członków Rady i 3-ch zastępców oraz 5 członków Komisji Rewizyjnej i 3-ch zastępców.

Według podpisanych list obecności znajdowało się na sali 77 osób, reprezentujących łącznie z posiadanymi pełnomocnictwami 103 akcjonariuszów i 821.025 akcji, a rozporządzających 8.894 głosami (akcje II emisji jako należące do Skarbu Państwa nie korzystają z prawa głosu). Wymagana przez art. 23 statutu większość $\frac{2}{3}$ obecnych głosów wynosiła 5.929, prosta większość 4.448.

Na Sekretarza Zebrania powołał Prezes p. Stefana Michałskiego, do obliczania zaś głosów zaprosił pp. Jana Bondy, Witolda Broniewskiego, Tadeusza Bykowskiego, Juliana Dąbrowskiego, Janusza Dębickiego, Andrzeja Garbińskiego, Hugona Groyeckiego, Pawła Heilperina, Stanisława Hołowińskiego, Hermana Horowitza, Czesława Pliszkę, Jana Pogorzelskiego, Bogumiła Przybyszewskiego, Antoniego Repeczko, Stanisława Rychłowskiego, Leopolda Starzewskiego, Dymitra Szarzyńskiego, Jana Lucjana Szczudło, Feliksa Wiślickiego, Edmunda Zacharzewskiego.

Następnie Prezes wygłosił następujące przemówienie:

„Panowie mają przed sobą sprawozdanie z działalności Banku Polskiego w ubiegłym roku operacyjnym. Chcę skorzystać z okazji, aby podzielić się z Panami moim poglądem na obecną rzeczywistość gospodarczą Polski oraz na rolę i zadania Banku Polskiego w ramach, jakie mu wyznacza nasza bieżąca sytuacja.

Proszę Panów — to, że obecnie trudności naszego dnia codziennego są bardzo silnie odczuwane, to jest rzeczą naturalną. Jesteśmy zmęczeni długotrwałym kryzysem, a poprawa jest powolna. Ale kładę nacisk na to, że poprawa jest, że stopniowo wychodzimy w ciągu ostatnich lat z najniższego poziomu. Nieprawdą jest, jakobyśmy się staczali ciągle po równi pochyłej i jakoby nasze uparte wysiłki i nasza polityka walki z kryzysem wytknięta prawie od pięciu lat nie dawała pozytywnych wyników. Obroty nasze — choć powoli — wzrastają, produkcja i stan zatrudnienia poprawia się, a ostatnie pociągnięcia Rządu na odcinku gospodarczym powinny przyspieszyć istniejącą naturalną tendencję poprawy.

W walce naszej z kryzysem i w dążeniu do podniesienia gospodarczego kraju idziemy drogą wypróbowanych metod unikając eksperymentów, za które musieliśmy w przyszłości drogo zapłacić. Szczególniej w polityce monetarnej obowiązują zupełnie określone, znane i niewątpliwe zasady, które u nas będą stosowane. Nie chodzi tu o martwe formuły klasyczne; to określenie jest u nas przeważnie mocno nadużywane. Czasem wydaje mi się, że każdego, kto wyznaje zasady realnego, solidnego gospodarowania, a nie goni za budowaniem fantastycznych koncepcji na piasku, nazywa się u nas klasykiem ekonomicznym.

Jest rzeczą zrozumiałą, że polityka Banku Polskiego nie może być kierowana żadną doktryną, ale musi być oparta na szerokim zrozumieniu potrzeb życia gospodarczego Polski, na dostosowywaniu polityki Banku do kształtowania się sytuacji gospodarczej i finansowej. Polityka Banku musi być nacechowana głębokim realizmem, to też przeciwstawiać się będziemy z całą siłą wszelkim teoriom, które twierdzą, że z niczego można stworzyć nowe wartości.

Bank Polski dążyć będzie konsekwentnie do odbudowy kredytu, jako podstawy wszelkiego postępu gospodarczego. Dla osiągnięcia tego celu czynić będziemy wszystko, aby gospodarstwo polskie, w najszerszym tego słowa znaczeniu, wywiązywało się ze swych zobowiązań zarówno wobec zagranicznych, jak i krajowych wierzycieli.

Tę samą zasadę stosować będziemy odnośnie do dłużników Banku Polskiego. Ułatwiać będziemy korzystanie z kredytów w Banku Polskim tym, którzy wywiązują się ze swych zobowiązań wobec Banku i posiadają nieodzowne warunki do korzystania z kredytu w instytucji emisyjnej. Muszę odrazu podkreślić, że popierać będziemy tylko zdrowe, aktywne i rentowne jednostki gospodarcze, a nie będziemy się angażować na rzecz jednostek biernych i chorych.

Będziemy dążyli do wzmocnienia siły i znaczenia Banku Polskiego na rynku pieniężnym. Bank Polski dzięki swej dużej sieci Oddziałów i Zastępstw winien kontrolować i kierować rynkiem pieniężnym w Polsce. Aby ten cel osiągnąć, Bank Polski będzie jak najbliżej i jak najściślej współpracować z instytucjami kredytowymi, a przede wszystkim z bankami prywatnymi i państwowymi. Ta bliska współ-

praca musi doprowadzić do tego, aby polityka wszystkich instytucji kredytowych była uzgodniona z Bankiem Polskim, aby była jedna polityka kredytowa w Polsce.

Pomimo stałego i znacznego narastania wkładów, nasze życie gospodarcze wciąż jeszcze odczuwa brak kapitałów obrotowych. Brak ten jest ściśle związany z niedostatecznie rozwiniętym rynkiem kapitałowym w Polsce i ograniczonymi możliwościami czerpania funduszy z tego źródła. Rynek kapitałowy trzeba tworzyć, rozwijać i otaczać opieką. W swym zakresie działania Bank Polski robi wszystko, aby przyspieszyć osiągnięcie tego celu. Z tego samego powodu troską naszą będzie stworzenie warunków dla zdrowego dopływu zagranicznych kapitałów do Polski.

W swych stosunkach z zagranicą Bank Polski będzie prowadził aktywną politykę, polegającą na utrzymywaniu ciągłych i przyjaznych stosunków z zagranicznymi bankami emisyjnymi oraz Bankiem Wypłat Międzynarodowych. Wobec współzależności zjawisk gospodarczych i finansowych w skali międzynarodowej musimy być stale dobrze poinformowani o tym, co się na świecie dzieje, a z drugiej strony powinniśmy być wiarogodnymi i bezpośrednimi informatorami zagranicznych banków emisyjnych o sytuacji gospodarczej i finansowej Polski.

Cała nasza działalność musi być i będzie oparta na harmonijnej współpracy z Rządem, która powinna ulegać dalszemu pogłębieniu. Pozwoli to Bankowi lepiej panować nad całością rynku pieniężnego i prawidłowością obiegu pieniądza. Współpraca Banku ze Skarbem winna rozwijać się na fundamentalnym założeniu równowagi budżetowej Państwa.

Urzeczywistnienie tych zadań będzie możliwe jedynie pod tym warunkiem, że znajdą one zrozumienie wśród przedstawicieli naszego życia gospodarczego. Osobiście przywiązuję ogromną wagę do zagadnienia harmonijnej współpracy. Osiągnięcie każdego celu jest możliwe tylko wspólnym wysiłkiem. Do tej współpracy pozwalam sobie w imieniu Banku Polskiego wezwać wszystkich przedstawicieli życia gospodarczego Polski.

Będę dążyć do stworzenia atmosfery spokoju i zaufania, żeby każdy obywatel bez niespodzianek mógł żyć i pracować nad zwiększeniem bogactwa narodowego.

Jestem przekonany, że jedynym i niezawodnym środkiem trwałej i solidnej poprawy koniunktury w naszych warunkach jest odbudowa zaufania, które wprowadzi z powrotem do życia leżące beczynnie w ukryciu stezauryzowane kapitały, ośmieli inicjatywę i pobudzi tętno naszego życia gospodarczego.

Zapewniam panów, że Bank Polski uczyni każdy wysiłek, aby pomóc życiu gospodarczemu w walce z kryzysem, pomóc mu w dostosowaniu się do obecnych warunków i w ten sposób kłaść podwaliny pod rozwój sił twórczych w naszym organizmie gospodarczym.

Proszę Panów — przychodzę na ten odcinek pracy z wiarą i ufnością. Patrzę pełen spokoju w dzień jutrzejszy; jestem tym, który głęboko wierzy, że nie ma trudności do niepokonania; podejmuję pracę w przekonaniu, że wspólnym naszym wysiłkiem zapewnimy krajowi i jego życiu gospodarczemu należyty rozwój i troskliwą opiekę przy pomocy tych środków, jakimi rozporządza instytucja emisyjna w ramach swojej działalności“.

Po przemówieniu Prezes przystąpił do pierwszego punktu obrad Walnego Zebrania i otworzył dyskusję nad sprawozdaniem.

W dyskusji nad sprawozdaniem zabierali głos pp. Peretz Emil dwukrotnie, Daszkowski Lucjan, Ehrlich Ludwik i Bartoszewicz Witold, po czym Prezes Banku oraz Naczelny Dyrektor udzielali wyjaśnień.

Następnie p. Władysław Heinrich odczytał sprawozdanie Komisji Rewizyjnej. Zebranie przyjęło jednomyślnie następujący wniosek Komisji:

„Walne Zebranie Akcjonariuszów Banku Polskiego zatwierdza przedłożone mu sprawozdanie za rok 1935, bilans Banku z dnia 31 grudnia 1935 r. oraz rachunek zysków i strat“.

W dalszym ciągu Prezes przedłożył Walnemu Zebraniu do uchwalenia wnioski Rady Banku:

„Walne Zebranie Akcjonariuszów Banku Polskiego uchwała wypłacić z osiągniętego zysku tytułem dywidendy — zgodnie z art. 75 statutu — zł 8— od jednej akcji I i II emisji, a resztę zysku w kwocie zł 3.266.23 przenieść na rok następny. Dywidenda ma być wypłacana począwszy od 21 lutego 1936 r.“

Wniosek ten również został przyjęty jednomyślnie.

Przystępując do punktu 2-go porządku obrad Prezes Banku oznajmił, że wniosek Rady Banku dotyczący zmian szeregu artykułów statutu został wydany w druku i doręczony wszystkim akcjonariuszom przy wejściu na salę, przy czym oświadczył, że jeżeli nie usłyszy sprzeciwu, będzie uważał, że tekst zmian jest wszystkim obecnym akcjonariuszom znany. Ponieważ nikt sprzeciwu nie zgłosił Prezes Banku przystąpił do szczegółowego uzasadnienia proponowanych zmian statutu.

W dyskusji zabierali głos pp. Peretz Emil i Daszkowski Lucjan, po czym — po udzieleniu wyjaśnień przez Prezesa Banku — przystąpiono do głosowania nad każdym artykułem z osobna. Przed głosowaniem nad zmianą art. 4 statutu przedstawiciel Skarbu Państwa p. Jan Lewicki oświadczył, że Skarb Państwa jako zainteresowany nad zmianą tego artykułu głosować nie będzie.

Proponowane zmiany zostały przyjęte przez Zebranie jednomyślnie, prócz artykułu 74, który został przyjęty przy jednym głosie sprzeciwu.

Przystępując do punktu 3-go obrad — do wyboru nowych członków Rady i Komisji Rewizyjnej — Prezes wspominał o 3-ch stratach, jakie dotknęły Bank w ubiegłym roku, a mianowicie o zgonie śp. Stanisława Lipińskiego, długoletniego członka, byłego przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Banku, śp. Stefana Laurysiewicza przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Banku oraz śp. Seweryna Samulskiego, zastępcy Komisji Rewizyjnej. Prezes stwierdził, że w zmarłych straciły Władze Banku światłych i oddanych Instytucji Towarzyszy pracy. Zebrani uczcili pamięć zmarłych przez powstanie.

Prezes oznajmił o ustąpieniu w r. 1935 w myśl art. 29 statutu pp. Kazimierza Fudakowskiego, Eugeniusza Kwiatkowskiego i Andrzeja Wierzbickiego, na miejsce których weszli zastępcy pp. Julian Cybulski, Władysław Demby i Edward Natanson; ponadto oświadczył, że w roku bieżącym ustępują z Rady Banku pp. Mieczysław Chłapowski, Bogusław Herse, Stefan Przanowski, Marian Rapacki, Józef Żychliński, Władysław Demby, Julian Cybulski i Edward Natanson. Zebranie ma dokonać wyboru 8-miu członków Rady, 3-ch zastępców, 5-ciu członków Komisji Rewizyjnej oraz 3-ch zastępców.

Zgodnie z wnioskiem Rady Prezes zaproponował ponowny wybór następujących członków Rady: pp. Mieczysława Chłapowskiego, Stefana Przanowskiego, Mariana Rapackiego, Józefa Żychlińskiego oraz jako nowych członków pp. Henryka Bruna, Kajetana Morawskiego, Henryka Strasburgera i Augusta Zaleskiego; na zastępców pp. Władysława Demby, Aleksandra Ciszewskiego i Edwarda Natansona; na członków Komisji Rewizyjnej dotychczasowych członków pp. Jana Kucharzewskiego, Antoniego Olszewskiego, Leopolda Skulskiego, Władysława Heinricha oraz jako nowego członka p. Seydlitza Włodzimierza, zaś na zastępców członków Komisji Rewizyjnej dotychczasowego zastępcę p. Stefana Bruna oraz jako nowych zastępców pp. Emila Huperta i Stanisława Skoniecznego. Jednocześnie Prezes nadmienił, że zastępców członków Rady oraz członków Komisji Rewizyjnej i ich zastępców wybiera się w myśl art. 45 statutu corocznie.

Po tym oświadczeniu Prezes zarządził przerwę dla złożenia głosów do urn i dokonania obliczenia głosów oddanych.

Po zakończeniu obliczania głosów Prezes Banku odczytał wynik wyborów:

a) Do Rady Banku wybrani na 3 lata:

pp. Chłapowski Mieczysław	8.619 głosami
Przanowski Stefan	8.619 „
Żychliński Józef	8.619 „
Morawski Kajetan	8.617 „
Rapacki Marian	8.617 „
Zaleski August	8.579 „
Strasburger Henryk	8.336 „
Brun Henryk	8.329 „

b) na zastępców do Rady wybrani na 1 rok:

pp. Ciczewski Aleksander	7.753 głosami
Demby Władysław	7.386 „
Natanson Edward	6.733 „

c) do Komisji Rewizyjnej wybrani na 1 rok:

pp. Kucharzewski Jan	8.396 głosami
Olszewski Antoni	8.396 „
Skulski Leopold	8.396 „
Seydlitz Włodzimierz	8.396 „
Heinrich Władysław	8.396 „

d) na zastępców do Komisji Rewizyjnej wybrani na 1 rok:

pp. Skonieczny Stanisław	8.396 głosami
Hupert Emil	8.394 „
Brun Stefan	7.254 „

Zebranie zamknął Prezes Banku o godzinie 13 minut 10.

Sekretarz: *St. Michalski.*

Prezes: *Adam Koc.*

Warszawa, dnia 20 lutego 1936 r.

SPRAWOZDANIE OGÓLNE.

Światowe położenie gospodarcze wykazało w 1936 r. wyraźną i znaczną poprawę. W większości krajów wystąpiło na ogół silne ożywienie życia gospodarczego, czego wyrazem był powszechny niemal wzrost wytwórczości przemysłowej. Zjawisko to zostało przede wszystkim umożliwiające usunięciem przez kryzys dawnych przerostów i uzyskaniem równowagi gospodarczej w nowych warunkach, wyczerpaniem się zapasów oraz powolną, ale wyraźnie zwyżkową tendencją cen. W znacznym stopniu na poprawę sytuacji przemysłowej wpłynęły również zbrojenia, które w 1936 r. specjalnie przybrały na sile. Podobnie w dziedzinie rolnictwa nastąpiła poprawa wskutek dalszej likwidacji zapasów zbóż, które spadły do poziomu przedkryzysowego, zarówno z powodu zwiększonej konsumpcji jak i wobec gorszych urodzajów.

Należy podkreślić, że w 1936 r. — po raz pierwszy od czasu kryzysu — zarysowały się tendencje do zliberalizowania ograniczeń w handlu zagranicznym. Nie były one jednak dostateczne, aby oddziaływać w sposób decydujący na międzynarodową wymianę towarową, która wprawdzie zwiększyła się w porównaniu z 1935 r., jednak w stosunkowo mniejszym stopniu, niż poprawa sytuacji wewnątrz poszczególnych organizmów gospodarczych.

Niektóre kraje — z różnych zresztą powodów — natrafiały jeszcze na duże trudności gospodarcze i walutowe. We wrześniu i początkach października dewalutowały formalnie lub faktycznie swoje waluty: Francja, Szwajcaria, Holandia, Włochy i — po raz wtóry — Czechosłowacja. Dewaluacji franka francuskiego towarzyszyło zawarcie porozumienia monetarnego pomiędzy Anglią, Stanami Zjednoczonymi i Francją, do którego przyłączyło się następnie kilka innych państw europejskich. Porozumienie to zmierza do przeciwdziałania wahaniom kursów dewiz i jest czynnikiem w dużej mierze wpływającym na uspokojenie nastrojów na międzynarodowych rynkach pieniężnych.

*

Położenie gospodarcze Polski uległo w 1936 r. dalszym korzystnym zmianom, które przejawiały się w przemyśle i rolnictwie. Na podkreślenie zasługuje poprawa rentowności w obu tych działach gospodarki.

Wprowadzone przez Rząd, w końcu kwietnia, przepisy dewizowe zatamowały szkodliwą tezauryzację i ucieczkę kapitałów, która przybierała coraz więcej na sile, w miarę jak nerwowe nastroje, panujące za granicą, oddziaływały na rynek krajowy.

Deklaracja Rządu, ogłoszona w październiku, o niezmienności polskiej polityki walutowej, przyczyniła się do uspokojenia nastrojów, jakie zostały wywołane obawami o los złotego pod wpływem dewaluacji dokonanej w większości krajów, należących uprzednio do t. zw. bloku złotego.

Uzyskanie kredytu we Francji w końcu roku posiada doniosłe znaczenie dla dalszego rozwoju gospodarczego Polski. gdyż kredyt ten wzmocni podstawy waluty kraju i będzie dalszym bodźcem ożywienia gospodarczego.

* * *

Rolnictwo.

Sytuacja rolnictwa polskiego uległa poprawie, głównie dzięki wyższym cenom na rynku zbożowym i względnie dobrym urodzajom w stosunku do zbiorów światowych. Również korzystnie oddziaływały na położenie rolnictwa ulgi przyznane uprzednio w ramach akcji oddłużeniowej. W rezultacie ogólne przychody gospodarstw wiejskich zwiększyły się, co było m. i. powodem wyższych cen ziemi.

Poprawa sytuacji rolnictwa wpłynęła na wzmocnienie zakupów przez wieś wyrobów przemysłowych, przede wszystkim zaś maszyn i narzędzi rolniczych oraz nawozów sztucznych; tak np. łączny zbył w kraju nawozów azotowych, fosforowych i potasowych wzrósł, w porównaniu z 1935 r., o 23%.

Zbiory, nieco słabsze pod względem jakości ziarna, przedstawiały się ilościowo jak następuje:

(w milionach kwintali)

	Pszenvica	Żyto	Jęczmień	Owies	Ziemniaki
Przeciętna 1909 — 13	16·8	57·1	14·9	28·1	247·9
„ 1930 — 34	20·2	64·6	14·5	24·6	307·3
1935	20·1	66·2	14·7	26·0	325·0
1936 ¹⁾	21·3	64·3	14·2	26·3	319·8

Na światowych rynkach zbożowych zaznaczył się od początku kampanii 1936/37 silny wzrost cen pszenicy, żyta i jęczmienia, na skutek dużego nieurodzaju zbóż, głównie w Ameryce Północnej, oraz zwiększenia się konsumpcji. Światowe zapasy pszenicy obniżyły się do poziomu przeciętnego z lat 1923/27.

Ceny pszenicy i żyta w Hamburgu, kształtując się od początku roku 1936/37 zwykle, wzrastały jednak w stopniu słabszym niż w Polsce; ceny pszenicy na rynku hamburskim były przeważnie wyższe niż na rynku polskim, natomiast żyta — niższe.

Na rynku krajowym, dzięki stosunkowo równomiernemu rozłożeniu podaży, ceny zbóż podlegały w pierwszej połowie roku sprawozdawczego mniejszym wahanom niż w latach poprzednich, wykazując w okresie przednowkowym normalną wyżkę. Po przejściowym obniżeniu się w lipcu, ceny zbóż, pod wpływem poprawy koniunktury za granicą, następnie silnie wzrastały, zwiększając do końca roku o kilka złotych na kwintalu i przekraczając (z wyjątkiem owsa) o kilkadziesiąt procent ceny sprzed roku.

Wywóz zbóż wraz z mąką miał w roku gospodarczym 1935/36 w dalszym ciągu duże rozmiary, osiągając 1.064 tys. ton wobec 1.086 tys. ton w kampanii poprzedniej. W dużym stopniu wzrósł eksport mąki żytniej i owsa. W ciągu pierwszych 5-ciu miesięcy roku gospodarczego 1936/37 wywóz zboża i mąki był bardzo znaczny, wynosząc 547 tys. ton, tj. o 22% więcej niż w analogicznym czasie roku 1935/36.

¹⁾ Dane prowizoryczne.

W związku z uzyskiwaniem przez eksporterów wyższych cen zbóż na rynkach zagranicznych, wysokość zwrotu cła przy wywozie zbóż została obniżona z 6 zł do 5 zł od 1 kwintala, począwszy od sierpnia 1936 r.

W dziale produkcji hodowlanej zaznaczył się poważny wzrost eksportu, głównie przetworów mięsnych. Równocześnie dało się zauważyć pewne zwiększenie się spożycia krajowego. Jednakże, wobec wzmożonej podaży zwierząt rzeźnych, których pogłowie ostatnio wzrosło, ceny trzody i bydła nie miały na ogół mocnej tendencji, a w ciągu drugiego półrocza uległy nawet spadkowi. W końcu roku, na skutek wyższości cen pasz, rentowność produkcji hodowlanej zmalała.

W przemyśle nastąpiło dalsze wydatne zwiększenie się wytwórczości. Wzrost produkcji pozostawał przede wszystkim w związku z ożywieniem ruchu inwestycyjnego w rolnictwie, przemyśle i budownictwie, w mniejszej zaś mierze z powiększeniem spożycia wyrobów gotowych na rynku krajowym. W rezultacie produkcja dóbr wytwórczych wzrosła w stopniu silniejszym (+16%), aniżeli dóbr konsumpcyjnych (+4%).

Ogólny wskaźnik wytwórczości przemysłowej, obliczany przeważnie na podstawie przepracowanych robotniko-godzin (w zakładach zatrudniających 20 i więcej robotników), przekroczył o 8% przeciętną za 1935 r., a o 34% — najniższy poziom z 1932 r., kształtując się następująco:

(1928 = 100)¹⁾

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1935 —	63·5	64·6	66·6	66·4	64·8	67·3	65·7	66·9	68·1	67·1	67·5	68·4
1936 —	67·3	68·6	67·6	71·3	71·0	71·7	71·7	73·3	74·7	74·7	74·9	77·5

Łączny stan zatrudnienia w przemyśle przetwórczym, w górnictwie, hutnictwie i na robotach publicznych był w okresie sprawozdawczym, a zwłaszcza w ciągu miesięcy letnich, znacznie wyższy niż w 1935 r., przy czym płace miały tendencję zwyżkową.

Inwestycje dokonywane były zarówno ze środków publicznych jak i prywatnych. Stosunkowo największe rozmiary osiągnęło budownictwo mieszkaniowe, korzystające z wydatnych ulg podatkowych. Bardziej ożywione niż w latach poprzedzających były inwestycje maszynowe, dokonywane przez przedsiębiorstwa, w których wystąpiła poprawa rentowności. Wprowadzenie przepisów dewizowych zwróciło uwagę przemysłu w kierunku bardziej intensywnego wykorzystywania surowców krajowych.

Wzrostowi obrotów przemysłu na rynku wewnętrznym nie towarzyszyło na ogół zwiększenie eksportu surowców i wyrobów gotowych, których udział w ogólnym wywozie Polski uległ spadkowi.

W poszczególnych gałęziach przemysłu sytuacja kształtowała się jak następuje:

W górnictwie węglowym i naftowym nie zanotowano większego ożywienia. Wprawdzie wzrósł zbyt węgla i produktów naftowych w kraju, jednakże eksport uległ spadkowi. W rezultacie wydobywanie węgla nieznacznie się zwiększyło, zaś wytwórczość ropy i produktów naftowych lekko się obniżyła. Zapasy węgla i produktów naftowych zmniejszyły się. Produkcja energii elektrycznej wykazała dalsze zwiększenie.

¹⁾ Po usunięciu wahań sezonowych. Wskaźnik ten, obliczany przez Instytut Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen, jest średnią arytmetyczną ważoną wskaźnika dla poszczególnych gałęzi górnictwa, hutnictwa i przemysłu przetwórczego.

W hutnictwie żelaznym wytwórczość, głównie surówki, znacznie wzrosła, dzięki dużemu napływowi zamówień z rynku krajowego, tak ze strony handlu jak i kolei państwowych. Wywóz surówki i rur uległ spadkowi, natomiast wyrobów walcowanych wywieziono nieco więcej niż w 1935 r. W okresie sprawozdawczym uruchomiono dwa wielkie piece oraz poważnie rozszerzono wydobycie rudy żelaznej.

Ożywienie ruchu budowlanego przyczyniło się m. i. do poważnego wzrostu produkcji przemysłów mineralnego i drzewnego, z których ostatni korzystał ponadto z dobrej koniunktury na rynku angielskim.

Również silnie zwiększyła się wytwórczość przemysłów metalowego i maszynowego, których zatrudnienie było wyższe niż w ciągu 5 lat poprzedzających. Najbardziej wzrosły obroty fabryk maszyn i narzędzi rolniczych oraz obrabiarek. W roku sprawozdawczym uruchomiono w kraju montownię samochodów zagranicznych; rząd wydatnie popierał zbytnie w kraju pojazdów mechanicznych, których ilość wzrosła. W związku z postępem niektórych prac inwestycyjnych (jak elektryfikacji węzła warszawskiego) oraz wzmożonym popytem na wyroby gotowe (np. radiodbiorniki i żarówki), produkcja przemysłu elektrotechnicznego wykazała dalsze zwiększenie.

W przemysłach chemicznym, włókienniczym i papierniczym miało miejsce również wyraźne ożywienie, przede wszystkim dzięki zwiększeniu się zbytu na rynku wewnętrznym.

Spżycie cukru w kraju w ciągu kampanii 1935/36 wzrosło o 14%, co pozostawało m. i. w związku z obniżeniem cen w końcu 1935 r., natomiast eksport poważnie spadł. Produkcja cukru w kampanii 1936/37 r. utrzymana została na poziomie 400 tys. ton.

Handel
wewnętrzny,
transport
i ceny.

Obroty handlu wewnętrznego wykazały wyraźne ożywienie, które pozostawało w związku zarówno ze wzmożonym ruchem inwestycyjnym jak i zwiększoną siłą nabywczą rynku. Stosunkowo największy wzrost obrotów notowano w branżach: budowlanej, metalowej, elektrotechnicznej, maszyn i narzędzi rolniczych, nawozów sztucznych i papierniczej.

Przeciętna dzienna krajowych załadowań kolejowych zwiększyła się w roku sprawozdawczym do 11,4 tys. wagonów, wobec 10,8 tys. w 1935 r.; ruch tranzytowy poważnie zmalał.

Ogólny wskaźnik cen hurtowych podlegał, począwszy od kwietnia 1936 r., tendencji zwyżkowej, głównie pod wpływem wzrostu cen na rynkach zagranicznych. Poza tym do podrożenia towarów zagranicznych przyczyniły się restrykcje importowe, wywołujące ograniczenie podaży.

Na przestrzeni całego okresu sprawozdawczego ceny hurtowe w Polsce wzrosły niemal w tym samym stopniu co ceny angielskie (w złocie), które uważać można za wykładnik cen światowych. Rozpiętość pomiędzy polskim i angielskim wskaźnikiem cen hurtowych uległa w pierwszych ośmiu miesiącach zmniejszeniu, jednakże począwszy od września wykazywała ponownie wzrost.

Wskaźniki (1928 = 100)	1933 XII	1934 XII	1935 XII	1 9 3 6			
				III	VI	IX	XII
Ogólny cen hurtowych	57·6	53·3	52·7	52·1	53·9	54·7	56·9
Cen artykułów rolnych	49·2	44·0	43·7	42·4	45·9	46·4	48·4
„ „ przemysłowych	60·8	57·2	56·1	55·9	56·5	57·5	60·4

Zwyżka cen w kraju objęła przede wszystkim surowce i półfabrykaty pochodzenia zagranicznego, jak również zboże, drewno i materiały budowlane. Ceny wyrobów gotowych podniosły się w słabszym stopniu. Koszty utrzymania lekko wzrosły.

Ilość przedsiębiorstw handlowych uległa zwiększeniu, o czym świadczy wzrost liczby świadectw przemysłowych wykupionych na rok podatkowy 1936 do 449 tys. wobec 434 tys. na rok 1935. Dało się zauważyć m. i. powstanie licznych drobnych placówek handlowych na wsi.

W roku sprawozdawczym zaznaczył się wzrost udziału giełd towarowych w ogólnych obrotach handlowych.

Obroty handlu zagranicznego Polski wzrosły pod względem wartości o 13·7%, przy czym import zwiększył się w stopniu silniejszym (+16·6%) od eksportu (+10·9%). Natomiast ilościowo obroty towarowe z zagranicą utrzymały się na ogół na prawie niezmiennym poziomie (+0·1%); tonaż wywozu, głównie węgla, spadł (-3·6%), podczas gdy waga przywozu dość poważnie wzrosła (+19·2%).

Dodatknie saldo bilansu handlowego uległo dalszemu zmniejszeniu, wynosząc zaledwie 22·8 mln. zł wobec 64·4 mln. zł w 1935 r.

Handel
zagraniczny.

Rok	O g ó ł e m				Saldo w mln. zł
	Przywóz		Wywóz		
	tys. ton	mln. zł	tys. ton	mln. zł	
1933	2.356·5	827·0	12.985·8	959·6	+ 132·6
1934	2.555·3	798·8	14.558·5	975·3	+ 176·5
1935	2.572·8	860·6	13.441·8	925·0	+ 64·4
1936	3.066·4	1.003·4	12.958·2	1.026·2	+ 22·8

W związku z ożywieniem działalności inwestycyjnej i wytwórczości przemysłowej, nastąpił wydatny wzrost przywozu surowców i maszyn. Rozwój transakcji wiązanych oraz ograniczenia kontyngentowe działały w kierunku podrożenia importu. Obroty kompensacyjne, które uległy dalszej rozbudowie, przyczyniały się m. i. do obniżenia nadwyżki bilansu handlowego.

Dzięki korzystnej koniunkturze na rynkach zbożowych oraz wydatnemu popieraniu wywozu produktów hodowlanych, eksport artykułów rolnych poważnie wzrósł. Natomiast wywóz surowców i wyrobów przemysłowych rozwijał się mniej pomyślnie, natrafiając na silną konkurencję zagraniczną, wzmożoną w czwartym kwartale 1936 r. po dewaluacji niektórych walut.

W związku z ogłoszeniem przepisów dewizowych, Rząd wprowadził w maju kontrolę całego obrotu towarowego z zagranicą i W. M. Gdańskiem, powołując do życia Komisję Obrotu Towarowego.

Po opanowaniu przejściowych trudności wywołanych przepisami dewizowymi, które przyczyniły się do obniżenia obrotów w czerwcu, w następnych miesiącach zaznaczył się wzrost obrotów handlu zagranicznego.

Zmiany w kierunkach handlu zagranicznego Polski polegały przede wszystkim na zwiększonym udziale w imporcie krajów pozaeuropejskich, dostarczających surowców, oraz na ożywieniu obrotów z krajami zachodnio-europejskimi i skandynawskimi. W rezultacie udział transportów morskich w ogólnych obrotach handlu zagranicznego wzrósł zarówno pod względem wagi jak i wartości. Tonaż polskiej floty handlowej wykazał dalsze zwiększenie.

Rokowania handlowe z zagranicą, bardziej ożywione niż w 1935 roku, doprowadziły m. i. do zawarcia prowizorycznej umowy handlowej i płatniczej z Francją,

dotychczasowych układów handlowych z Belgią i Holandią oraz umów z Rumunią, Szwajcarią, Turcją i Włochami. Dla wykonania umów rozrachunkowych powołano w listopadzie Polski Instytut Rozrachunkowy.

Budżet
państwowy.

Wykonanie budżetu za rok 1935/36 łącznie z wydatkami okresu ulgowego, wykazało niedobór 263 mln. zł, wobec preliminowanego w wysokości 220 mln. zł. Wprowadzony począwszy od miesiąca grudnia 1935 r. specjalny podatek od uposażeń, wypłacanych z funduszy publicznych, łącznie z oszczędnościami w wydatkach, przyczynił się do poważnego zmniejszenia deficytów budżetowych w ostatnich miesiącach omawianego okresu, pozwalając uzyskać w marcu 1936 r., po raz pierwszy od grudnia 1931 r., przewyżkę dochodów nad wydatkami. Ogólne wpływy z administracji i danin publicznych, łącznie z podatkiem specjalnym, osiągnęły za okres budżetowy sumę 1.958 mln. zł czyli 97·1% budżetu; podatki bezpośrednie dały 97·4%, a pośrednie 104·5% wpływów preliminowanych. Po stronie wydatków wykonanie budżetu (łącznie z wydatkami okresu ulgowego) wykazało kwotę 2.221 mln. zł czyli 99·9% kwoty ustawy skarbowej.

W ciągu pierwszych 9 miesięcy roku budżetowego 1936/37 dochody Skarbu z danin publicznych i monopolu wzrosły w stosunku do roku poprzedniego (nawet odjąwszy wpływy z podatku specjalnego) i, z wyjątkiem cel, przekroczyły na ogół idealny procent za okres 9 miesięcy roku 1936/37. Nie dopisały wpłaty do Skarbu Państwa przedsiębiorstw Kolei i Poczty, natomiast wpłata Lasów Państwowych osiągnęła 93% sumy preliminowanej na cały rok budżetowy.

Wydatki państwowe w nowym okresie dostosowane były do wpływów, mieszcząc się na ogół w granicach przewidzianych budżetem. Pierwsze 9 miesięcy roku budżetowego 1936/37 zamknięte zostały nadwyżką w wysokości 2·6 mln. zł wobec niedoboru 231·1 mln. zł w analogicznym okresie poprzedzającego roku budżetowego.

Budżet na 1936/37 r. oraz jego wykonanie w ciągu pierwszych 3 kwartałów, przedstawia, na tle zamknięć budżetowych za lata poprzednie, następujące zestawienie:

(w milionach złotych)

Lata budżetowe	Dochody budżetowe					Wydatki budżetowe					Nadwyżka Niedobór +	
	Ogółem	Admini- stracja ¹⁾	Dariny publiczne	Monopole	Przedsię- biorstwa	Ogółem	Admini- stracja ¹⁾	Emerytury, renty	Długi państwowe	Przedsię- biorstwa		
Zamknięcia	1931/32	2.261·3	258·9	1.175·0	677·9	149·5	2.467·6	1.900·9	320·2	243·2	3·3	-206·3
	1932/33	1.999·7	362·5	975·1	625·1	37·0	2.245·3	1.754·0	295·6	188·5	7·2	-245·6
	1933/34	1.915·4	281·2	967·5	627·5	39·2	2.287·0	1.822·9	281·1	175·1	7·9	-371·6
	1934/35	2.093·5	466·9	963·5	624·2	38·9	2.209·3	1.728·3	268·4	203·6	9·0	-115·8
Tymczasowe zestawienie obrotów kasowych . . . 1935/36	1.957·9	222·4	1.027·1	640·9	67·5	2.221·3	1.717·7	276·8	218·6	8·2	-263·4	
Budżet . . . 1936/37	2.221·3	303·4	1.175·3	595·0	147·6	2.221·2	1.758·8	261·4	186·7	14·3	+ 01	
Tymczasowe zestawienie obrotów kasowych kwiecień-grudzień . . . 1936 ²⁾	1.612·6	167·8	918·5	473·0	53·3	1.610·0	1.259·6	193·8	143·3	13·3	+ 2·6	

¹⁾ Do roku 1936/37 łącznie z funduszami netto.

²⁾ Bez dochodów i wydatków funduszy z art. 5 ust. 2 ustawy skarbowej na 1936/37 r.

Przedłożony Izbom Ustawodawczym preliminarz na rok budżetowy 1937/38 zamyka się po obu stronach sumą 2.293 mln. zł. Globalna suma budżetu została powiększona o 72 mln. zł tj. o 3,2% w porównaniu do ubiegłego roku budżetowego.

Układ preliminarza nie uległ, w porównaniu do poprzedniego, zasadniczym zmianom. Pewne przesunięcia nastąpiły natomiast w poszczególnych rubrykach budżetu. Tak więc po stronie dochodów przewidziano obniżenie szeregu wpływów o łączną sumę per saldo 80 mln. zł, w czym zmniejszenie dochodów administracyjnych o 21 mln. zł oraz wpłat z przedsiębiorstw państwowych o 59 mln. zł, głównie wobec obniżenia prelimitowanej wpłaty Kolei. Równocześnie w innych rubrykach prelimituje się zwiększenie dochodów budżetowych per saldo o 152 mln. zł, w czym z danin publicznych o 116 mln. zł, z monopolów o 36 mln. zł. Projekt ustawy skarbowej przewiduje przedłużenie — celem utrzymania równowagi budżetowej — poboru specjalnego podatku od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszy publicznych, do końca nowego roku budżetowego.

Po stronie wydatków poważnie zwiększone zostały (o około 44 mln. zł w grupie administracji) sumy na obsługę zobowiązań Państwa, m. i. (o 8,5 mln. zł) z tytułu pomocy dla instytucji kredytowych, w związku z zawartymi z rolnikami układami konwersyjnymi. Wśród kwot podwyższonych w preliminarzu budżetowym, w porównaniu do budżetu na r. 1936/37, znajdują się wydatki na emerytury i oświatę (w obu wypadkach wzrost o około 7 mln. zł).

Do preliminarza dołączony został po raz pierwszy wykaz etatów osobowych administracji cywilnej. Ogółem wykaz podaje 63.280 etatów. Ustalona ustawą skarbową powyższa liczba funkcjonariuszy nie będzie mogła być zasadniczo przekraczana.

Po okresie spokoju, panującego w pierwszych dwóch miesiącach, którego wyrazem na rynku pieniężnym był znaczny przyływ wkładów do instytucji finansowych, nastroje uległy niekorzystnej zmianie w marcu, a zwłaszcza w kwietniu, kiedy wystąpiły objawy wycofywania wkładów, ucieczki kapitałów i tezauryzacji o niespotykanym poprzednio nasileniu. Wprowadzenie pod koniec kwietnia kontroli obrotów dewizowych wstrzymało proces tezauryzacji i ucieczki kapitałów, a od czerwca wkłady zaczęły ponownie napływać do instytucji finansowych. Dewaluacja walut szeregu krajów, z końcem września i początkiem października, wywołała niepewność i ponowny odpływ wkładów, jednak — wobec oświadczenia Rządu o niezmiennianiu dotychczasowej polityki walutowej — ujemne nastroje zostały opanowane i pod koniec roku sytuacja rynku doznała ponownej poprawy.

Ogólny stan wkładów ¹⁾ (z wyłączeniem rachunków żyrowych w Banku Polskim) wykazał na ultimo września 1936 r., w porównaniu z końcem trzeciego kwartału 1935 r., wzrost o 51,7 mln. zł.

Analiza poszczególnych rodzajów wkładów wykazuje spadek wkładów terminowych i oszczędnościowych, przy równoczesnym znacznym wzroście bezterminowych. Obniżenie się stanu wkładów terminowych i oszczędnościowych tłumaczy się tym, że część tych lokat była początkowo wycofywana w celu tezauryzacji złota i walut obcych, a po wprowadzeniu kontroli obrotów dewizowych kierowała się do budownictwa i częściowo na zakup papierów. Natomiast wzrost, zwłaszcza w bankach, sald kredytowych rachunków bieżących i czekowych jest wyrazem zwiększonej płynności przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych. Na wzrost wkładów à vista działała także pośrednio kontrola obrotów dewizowych, gdyż, wskutek istniejących ograniczeń, następowało gromadzenie się na rachunkach zablokowanych sum nie przekazywanych za granicę. Największy wzrost wkładów, w stosunku do stanu z końca września 1935 r., wykazały banki państwowe, w któ-

Rynek
pieniężny.

¹⁾ Ostatnie rozporządzalne dane co do wszystkich wkładów.

V
153563

rych przedsiębiorstwa, instytucje i fundusze publiczne utrzymywały zwiększone rezerwy kasowe; w innych instytucjach finansowych zmiany były nieznaczne.

Ogólny stan wkładów przedstawia poniższe zestawienie:

(w milionach złotych)

Instytucje	1933 31.XII	1934 31.XII	1935		1936		
			30.IX	31.XII	31.III	30.VI	30.IX
Ogółem . . .	2.519·0	2.822·2	2.833·2	2.876·9	2.863·1	2.814·5	2.884·9
Pocztowa Kasa Oszczędn. ¹⁾	713·5	858·0	850·4	881·7	861·0	825·2	844·0
Banki państwowe ²⁾	331·8	424·0	364·5	394·5	375·3	388·5	419·3
„ komunalne ³⁾	72·1	74·1	74·7	78·0	78·5	75·8	75·3
„ akcyjne i większe do- my bankowe ⁴⁾	500·3	522·3	560·5	541·5	542·5	542·8	561·7
Komunalne kasy oszczędn. ⁵⁾	611·1	663·1	714·1	711·2	736·7	716·0	717·5
Spółdzielnie kredytowe ⁶⁾ . .	290·2	280·7	269·0	270·0	269·1	266·2	267·1
Rodzaje wkładów							
Wkłady bezterminowe ⁷⁾ . . .	748·8	832·7	792·8	811·8	758·8	813·6	885·8
„ terminowe	312·5	358·9	328·6	333·7	344·5	325·5	324·3
„ oszczędnościowe	1.457·7	1.630·6	1.711·8	1.731·4	1.759·8	1.675·4	1.674·8

Wysokość kredytów krótkoterminowych ilustruje następująca tablica⁸⁾:

(w milionach złotych)

Instytucje	1933 31.XII	1934 31.XII	1935		1936		
			30.IX	31.XII	31.III	30.VI	30.IX
Ogółem . . .	1.875·8	1.8	1.878·4	1.920·2	1.850·3	1.908·2	1.920·2
Bank Polski	767·0	708·5	739·2	798·6	684·8	782·7	781·6
Banki akcyjne i większe do- my bankowe	681·8	681·0	664·0	664·8	691·3	665·0	675·1
Centralna Kasa Spółek Rol- niczych	20·6	13·7	12·2	10·7	10·6	6·8	6·9
Banki państw. i komunalne	406·4	476·8	463·0	446·1	463·6	453·7	456·6
w tym:							
Bank Gospodarstwa Krajow.	209·6	256·2	262·9	239·3	243·2	232·7	243·7
Państwowy Bank Rolny . .	111·7	123·2	101·7	108·2	119·2	119·9	116·7
Pocztowa Kasa Oszczędn. .	22·7	31·2	32·2	33·3	37·0	38·9	36·4
2 banki komunalne	62·4	66·2	66·2	65·3	64·2	62·2	59·8
Rodzaje kredytów:							
Dyskonto weksli	1.035·1	1.050·6	1.041·7	1.031·6	981·5	1.020·6	1.061·0
Otwarty kredyt	627·6	603·9	608·2	626·7	618·8	598·4	571·2
Pożyczki towar., termin. i in.	213·1	225·5	228·5	261·9	250·0	289·2	288·0

¹⁾ Łącznie z sumą t. zw. III waloryzacji.

²⁾ Bez lokat skarbowych.

³⁾ Dwa banki: Polski Bank Komunalny w Warszawie i Komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu.

⁴⁾ Według bilansu łącznego, sporządzanego przez Komisariat Bankowy Ministerstwa Skarbu.

⁵⁾ Miejskie i powiatowe oraz dwie niekomunalne.

⁶⁾ Tylko należące do związków rewizyjnych (stan z 30. VI. 1936 r.) oraz Centralna Kasa Spółek Rolniczych.

⁷⁾ Wkłady à vista, rachunki czekowe i salda kredytowe na rachunkach bieżących.

⁸⁾ W Banku Polskim dyskonto weksli i pożyczki zastawowe; we wszystkich innych instytucjach stan kredytów z potrąceniem redyskonta.

Porównanie ogólnej sumy krótkoterminowych kredytów na koniec września 1936 r. ze stanem sprzed roku wykazuje wzrost o 41·8 mln. zł. Suma nowoudzielonych w tym okresie kredytów krótkoterminowych była jednak w rzeczywistości większa, gdyż równocześnie nastąpiła zamiana części dawnych zobowiązań rolniczych na papiery procentowe. Na to zwiększenie rozmiarów kredytów krótkoterminowych wpłynął również fakt, że znaczna część inwestycji finansowana była przejściowo kredytem krótkoterminowym.

Należy zaznaczyć, że banki spłaciły w 1936 r. — głównie po wprowadzeniu kontroli obrotów dewizowych — poważną część swego zadłużenia zagranicznego. Instytucje finansowe obracały nadal nadwyżki bilansowe na zwiększanie rezerw lub dokonywanie odpisów, co razem z uporządkowaniem bilansów kilku większych banków, które uległy fuzji lub reorganizacji w 1935 r., wzmocniło podstawy aparatu kredytowego.

Akcja uporządkowania krótkoterminowych długów rolniczych, która ma być ukończona w 1937 r., posunęła się znacznie naprzód w okresie sprawozdawczym. Komitet Konwersyjny przy Banku Akceptacyjnym zatwierdził w 1936 r. układów na 115·6 mln. zł.

W zakresie ustawodawstwa finansowo-rolnego Rząd wydał w roku sprawozdawczym szereg rozporządzeń, mających przede wszystkim na celu uporządkowanie stanu prawnego w tej dziedzinie.

Sytuacja na rynku kapitałowym — pod wpływem szeregu, częstokroć sprzecznie działających, czynników — układała się wyjątkowo niejednolicie, co znajdowało wyraz zarówno w kształtowaniu się kursów jak i w stopniu zainteresowania poszczególnymi rodzajami papierów w różnych okresach czasu. Zmienność nastrojów rynku uwidaczniała się przede wszystkim w transakcjach zagranicznymi i wewnętrznymi pożyczkami państwowymi.

**Rynek
kapitałowy.**

Pożyczki wyrażone w obcych walutach, które w okresach niepokoju o los złotego i wzmagających się tendencyj tezauryzacyjnych, były przedmiotem zainteresowania rynku, uległy niżce, gdy wskutek zawieszenia transferu ich obsługi nastąpił gwałtowny spadek kursów tych papierów za granicą.

Pożyczki wewnętrzne, które niżkowały w ciągu pierwszych trzech kwartałów, zarówno wskutek dokonanej konwersji jak i zwiększenia się ich podaży, w związku z wprowadzeniem na rynek 3% premiovej pożyczki inwestycyjnej, poczęły w ostatnim kwartale zwyżkować. Wpłynęło na to m. i. uspokojenie nastrojów w dziedzinie walutowej jak i postępujące upłynnianie rynku, w związku z uniemożliwieniem przez przepisy dewizowe tezauryzacji złota i walut obcych.

W końcu roku nastąpił odpływ z rynku kapitałowego tych środków, które w nabywanych papierach szukały tylko przejściowej lokaty, co spowodowało ponowne osłabienie kursów wszystkich obligacyj oraz akcji.

W rezultacie kursy pożyczek państwowych w roku sprawozdawczym były niższe od kursów w 1935 r. Na podkreślenie zasługuje, że kurs 3% premiovej pożyczki inwestycyjnej, który od początku notowań osiągnął korzystny poziom, wykazywał w całym okresie wyjątkową stałość, a wprowadzona na giełdę, w końcu grudnia, 4% pożyczka konsolidacyjna uzyskiwała kursy lepsze niż początkowo w obrotach prywatnych.

Listy zastawne, miejskie i ziemskie, których kursy na początku roku uległy wyższości, a następnie utrzymywały się bez większych zmian, notowane były w ostatniej cenie giełdowej wyżej niż przed rokiem. Przyczyniła się do tego m. i. poprawa sytuacji finansowej towarzystw długoterminowego kredytu, wskutek regularniejszego wpłacania rat przez dłużników; jeśli chodzi o listy ziemskie, specjalny wzrost zainteresowania tą kategorią obligacji nastąpił w związku z wprowadzeniem zmian w rozporządzeniu o regulowaniu zobowiązań rolniczych tymi papierami.

W transakcjach akcjami zaznaczyło się pokaźne ożywienie obrotów, przy czym kursy były znacznie wyższe niż w 1935 r., na co wpłynęła, obok czynników uprzednio wspomnianych, ogólna poprawa koniunktury i rentowności przedsiębiorstw przemysłowych, a szczególnie przedsiębiorstw metalurgicznych.

Kurs akcji Banku Polskiego kształtował się korzystniej niż w 1935 r., m. i. pod wpływem dokonanego obniżenia kapitału zakładowego Banku. Dnia 31 grudnia akcje te notowane były po 107·50 zł wobec 96·50 zł na ultimo 1935 r.

Ogólne obroty papierami procentowymi na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie — mimo że w ciągu pierwszych czterech miesięcy 1936 r. były niższe aniżeli w analogicznym okresie 1935 r. — osiągnęły za cały rok sprawozdawczy poziom o około 18% wyższy niż w roku poprzedzającym. Podobne zjawisko dało się zaobserwować na giełdach prowincjonalnych.

Na cele konwersji pożyczek państwowych, zarządzanej dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 stycznia 1936 r., oraz dla konsolidacji niektórych innych tytułów długu wewnętrznego, Skarb Państwa emitował 15 maja 1936 r. czteroprocentową, 45-cioletnią pożyczkę konsolidacyjną na sumę 600 mln. zł. Obligacje tej pożyczki, wyposażonej w szereg przywilejów podatkowych oraz innych, będą umarzane w ciągu pierwszych 10 lat z nadpłatą 20%, a w ciągu następnych lat z nadpłatą 15% ponad ich wartość imienną. Tym samym dekretem przedłużony został okres umorzenia 5% pożyczki konwersyjnej z 1924 r. o 20 lat, tj. do 1965 r.

Poza obrębem wolnego rynku Skarb Państwa wypuścił po kursie nominalnym pierwszą serię 4% państwowej renty złotej, w wysokości 70 mln. zł, której okres umorzenia ustalony został na 45 lat. W roku sprawozdawczym Skarb ulokował tej pożyczki za 38·3 mln. zł. Ponadto zarządzona została emisja II serii 3% państwowej renty ziemskiej, przeznaczonej na zapłatę za przejmowane przez Państwo nieruchomości ziemskie. Pożyczka ta do końca 1936 r. nie została emitowana.

Ważnych prac dokonano — z pomocą Ministerstwa Skarbu — w zakresie uporządkowania bilansów niektórych towarzystw kredytowych ziemskich.

Bank Akceptacyjny dokonał emisji 4½% obligacji, przeznaczonych na konwersję części wierzytelności rolniczych w niektórych instytucjach kredytowych; emisja tych obligacji osiągnęła kwotę 33·6 mln. zł. Bank Gospodarstwa Krajowego przeprowadzał w okresie sprawozdawczym konwersję kredytów budowlanych na pożyczki długoterminowe. Ogółem emisje listów zastawnych i obligacji tego Banku w 1936 r. osiągnęły 149·6 mln. zł.

Emisje listów zastawnych i obligacji wyniosły ogółem w ciągu pierwszych trzech kwartałów 1936 r. 144·2 mln. zł, wobec 51·2 mln. zł w tym samym okresie 1935 r.

Postępujące ożywienie obrotów gospodarczych i pewne polepszenie dochodowości przedsiębiorstw sprzyjało powstawaniu spółek akcyjnych w większych, niż w latach poprzednich, rozmiarach. Kapitały zakładowe spółek akcyjnych, założonych w ciągu pierwszych 9-ciu miesięcy roku sprawozdawczego, wyniosły 38·2 mln. zł, wobec 8·0 mln. zł w analogicznym czasie 1935 r.

Kształtowanie się obiegu pieniężnego ilustruje następujące zestawienie:

Obieg
pieniężny.

(w milionach złotych)

Na koniec każdego miesiąca	Obieg pieniężny ogółem	Bilety bankowe	Emisja skarbowa		
			Razem	Srebro	Bilon
31. XII. 1935 r.	1.411·5	1.007·2	404·3	320·1	84·2
Styczeń 1936 r.	1.345·0	958·7	386·3	306·3	80·0
Luty „	1.387·0	979·1	407·9	326·0	81·9
Marzec „	1.375·9	978·8	397·1	317·6	79·5
Kwiecień „	1.409·5	1.010·0	399·5	320·6	78·9
Maj „	1.474·7	1.061·1	413·6	332·5	81·1
Czerwiec „	1.421·9	1.018·6	403·3	322·9	80·4
Lipiec „	1.407·6	998·4	409·2	326·1	83·1
Sierpień „	1.450·0	1.030·8	419·2	333·6	85·6
Wrzesień „	1.468·6	1.047·8	420·8	332·8	88·0
Październ. „	1.524·9	1.090·8	434·1	343·6	90·5
Listopad „	1.452·6	1.032·4	420·2	332·9	87·3
Grudzień „	1.462·2	1.033·8	428·4	342·4	86·0

Obieg pieniężny podlegał w poszczególnych miesiącach dużym wahaniom, utrzymując się stale na poziomie wyższym aniżeli w analogicznych miesiącach 1935 r. W styczniu wystąpił znaczny spadek ogólnej sumy obiegu pieniężnego, natomiast w następnych miesiącach suma obiegu kształtowała się zmiennie, wykazując szczególnie duże zwiększenie w maju. Po obniżeniu się obiegu pieniężnego w czerwcu i lipcu — nastąpił sezonowy wzrost w następnych miesiącach. Najwyższy poziom obiegu pieniężnego przypadł — podobnie jak w latach poprzednich — na miesiąc październik.

Obieg monet srebrnych i bilonu utrzymywał się w pierwszym półroczu na poziomie około 400 mln. zł, nieco tylko niższym od maksymalnej kwoty emisji skarbowej; równocześnie na rynku dawał się odczuwać w szeregu okręgów brak bilonu. Wobec tego, że w okresie jesiennym zapotrzebowanie na monety srebrne i bilon stale wzrasta, przeto — aby sprostać potrzebom rynku — Minister Skarbu, w porozumieniu z Bankiem Polskim, podwyższył z dniem 10 lipca 1936 r. maksymalną kwotę emisji skarbowej z 426 do 470 mln. zł. We wrześniu i październiku chłonność rynku na monety srebrne i bilon była tak duża, częściowo wskutek pewnej tezauryzacji monet srebrnych przez ludność wiejską, że — pomimo zwiększenia obiegu tych znaków płańciznych — dawał się odczuwać ich brak. Oprócz emisji skarbowej w obiegu, wykazanej w powyższym zestawieniu, Bank Polski posiadał zapas monet srebrnych i bilonu, wynoszący dnia 31 grudnia 1936 r. 41·4 mln. zł; ogólna kwota emisji skarbowej wyniosła zatem w końcu roku sprawozdawczego 469·8 mln. zł wobec 425·9 mln. zł na ultimo 1935 r.

Na zasadzie rozporządzenia Ministra Skarbu z 10 grudnia 1936 r. (Dz. U. R. P. 92 poz. 644) wybijane są monety srebrne nowego wzoru wartości 2 i 5 zł. Monety te mają obieg na równi z monetami poprzednich emisyj.

Obroty bezgotówkowe przedstawia poniższa tablica:

(w milionach złotych)

Rok i miesiąc	Obroty żyrowe w Banku Polskim ¹⁾	Obroty czekowe w P.K.O. ¹⁾	Obroty izb rozrachunkowych ²⁾	Razem
Przeciętn. mies. w 1935 r.	2.884·7	1.751·0	780·2	5.415·9
„ „ „ 1936 r.	2.733·5	1.772·4	818·4	5.324·3
Styczeń 1936 r.	2.719·7	1.770·7	799·3	5.289·7
Luty „	2.359·0	1.635·9	759·6	4.754·5
Marzec „	2.437·4	1.715·7	859·8	5.012·9
Kwiecień „	2.674·9	1.756·8	810·1	5.241·8
Maj „	2.565·3	1.718·4	748·7	5.032·4
Czerwiec „	2.506·5	1.616·3	744·1	4.866·9
Lipiec „	2.944·9	1.804·6	856·7	5.606·2
Sierpień „	2.600·7	1.712·5	775·2	5.088·4
Wrzesień „	2.878·6	1.757·9	887·7	5.524·2
Październik „	2.935·2	1.924·9	899·3	5.759·4
Listopad „	2.991·9	1.864·0	801·3	5.657·2
Grudzień „	3.188·0	1.991·0	878·4	6.057·4

Pozycja „Natychmiast płatne zobowiązania” w bilansie Banku Polskiego wykazywała do maja spadek, natomiast w następnych miesiącach wzrastała, osiągając najwyższy poziom w końcu roku. W pozycji tej, w grupie „Różne rachunki”, figurują m. i. pozostałości na rachunkach litorowych oraz na zagranicznych rachunkach zablokowanych, otwartych przez Ministra Skarbu w myśl dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z 30 września 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 75, poz. 534). Stan natychmiast płatnych zobowiązań wynosił 31 grudnia 1936 r. 291·6 mln. zł, wobec 209·7 mln. zł na koniec 1935 r.

Położenie walutowe.

Bilans płatniczy Polski, który już w 1935 r. kształtował się niekorzystnie, pogarszał się nadal w pierwszych miesiącach roku sprawozdawczego z powodu stałego zmniejszania się dodatniego salda obrotów towarowych z zagranicą oraz zalegania przez niektóre kraje z zapłatą wierzytelności polskich, zwłaszcza z tytułu usług komunikacyjnych.

Niekorzystne kształtowanie się bilansu płatniczego powodowało zmniejszanie się rezerw kruszcowo-dewizowych w Banku Polskim, do czego przyczyniało się również przekazywanie sum za granicę z tytułu przywozu monet złotych dla celów tezauryzacyjnych. Monet tych wwieziono w pierwszych czterech miesiącach roku sprawozdawczego do polskiego obszaru celnego za 21·6 mln. zł.

W marcu nastroj niepokoju, który zapanował za granicą, w związku z kryzysem franka francuskiego, udzielił się również i publiczności polskiej, potęgując się bardzo poważnie w kwietniu. Pod jego wpływem wystąpiły wyjątkowo silnie: wzrost tezauryzacji banknotów zagranicznych i złota, zwiększony import towarów, ucieczka kapitałów oraz przyspieszone pokrywanie zobowiązań zagranicznych.

¹⁾ Przychody i rozchody, bez wpłat i wypłat gotówkowych.

²⁾ 6 izb rozrachunkowych.

Wskutek działania wymienionych czynników, Bank Polski stracił w kwietniu złota i dewiz za 572 mln. zł.

Wobec tak wielkiego nacisku na osłabione rezerwy kruszcowo-dewizowe Banku Polskiego, wydany został dnia 26 kwietnia dekret Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie obrotu pieniężnego z zagranicą oraz obrotu zagranicznymi i krajowymi środkami płatniczymi, roztaczający ścisłą kontrolę nad obrotem dewizowym. Dekret ten uzależnił od zezwolenia: handel zagranicznymi środkami płatniczymi oraz złotem, nabywanie oraz sprowadzanie z zagranicy papierów wartościowych i ich wywóz za granicę, przekazywanie za granicę wszelkich środków płatniczych oraz stawianie ich do dyspozycji cudzoziemców i udzielanie cudzoziemcom kredytów lub pożyczek. Dekret uzupełniony został rozporządzeniem Ministra Skarbu, określającym uprawnienia banków i agentów dewizowych oraz Komisji Dewizowej, złożonej z przedstawicieli Ministerstwa Skarbu i Banku Polskiego, powołanej do udzielania zezwoleń na wykonywanie czynności zakazanych, lub ograniczonych, wspomnianym dekretem.

Uzupełniające rozporządzenie Ministra Skarbu z 14 maja nałożyło na eksporterów obowiązek zafiarowania do skupu Bankowi Polskiemu lub bankom dewizowym należności przypadających im za sprzedane za granicą towary (t.zw. waluty eksportowej).

W związku z zaprowadzeniem kontroli dewizowej zaszła konieczność roztoczenia ścisłego nadzoru nad handlem zagranicznym, do czego powołana została Komisja Obrotu Towarowego.

Wprowadzenie kontroli obrotów dewizowych i towarowych pociągnęło za sobą potrzebę uregulowania, drogą specjalnych umów, stosunków płatniczych między Polską i niektórymi krajami. Ze względu na ścisłe stosunki gospodarcze, łączące Wolne Miasto Gdańsk z Polską, podpisano w dniach 29 maja i 9 czerwca protokoły ustalające zasady ochrony złotego na rynku gdańskim, odpowiadające odnośnym postanowieniom polskich przepisów dewizowych. Dnia 12 czerwca weszła w życie umowa zawarta między Bankiem Polskim a Austriackim Bankiem Narodowym, ustalająca sposób rozrachunku w obrotach płatniczych między obu krajami.

Ze względu na niekorzystną ewolucję bilansu płatniczego Polski i poważne uszczuplenie rezerw kruszcowo-dewizowych, Rząd widział się zmuszony zawiesić w końcu czerwca przekazywanie za granicę sum z tytułu obsługi zadłużenia publicznego. Raty należne według kontraktów pożyczkowych wpłacane były odtąd w złotych na specjalne rachunki zablokowane w Banku Polskim.

Przytoczone zarządzenia przyczyniły się do stopniowej poprawy sytuacji walutowej. Począwszy od ostatniej dekady lipca, gdy łączny stan rachunków złota oraz pieniędzy zagranicznych i dewiz wynosił 374,2 mln. zł, bilans Banku wykazywał wzrost rezerw kruszcowo-dewizowych, które nie osiągnęły jednakże na koniec roku sprawozdawczego kwoty z 31 grudnia 1935 r.

Działający coraz sprawniej mechanizm Komisji Dewizowej pozwalał, wobec poprawy sytuacji walutowej, na zaspokojenie zapotrzebowania dewiz na zwiększony, wskutek ożywienia gospodarczego, przywóz z zagranicy towarów, a zwłaszcza surowców.

Rok sprawozdawczy zaznaczył się poważnym zmniejszeniem stanu zobowiązań banków akcyjnych i domów bankowych¹⁾ wobec zagranicy, które z 140,5 mln. zł w końcu 1935 r. spadły do 96,7 mln. zł na 30 listopada 1936 r., przy czym prawie całe to zmniejszenie przypada na okres od kwietnia, a więc podczas działania kontroli dewizowej.

¹⁾ Wg. bilansów łącznych, zestawianych przez Komisariat Bankowy Min. Skarbu, pozycje w pasywach: redyskonto weksli za granicą, banki loro i banki nostro.

Zapas złota Banku Polskiego wynosił dnia 31 grudnia 1936 r. 392·9 mln. zł tj. o 51·5 mln. zł mniej niż na koniec 1935 r. Najniższy stan zapasu złota, a mianowicie 365·3 mln. zł, przypadł na dzień 10 lipca. Rachunek pieniędzy zagranicznych i dewiz wyniósł na koniec roku sprawozdawczego 29·7 mln. zł wobec 26·9 mln. zł na ultimo 1935 r.

Działalność
kredytowa
Banku.

Stan portfelu wekslowego Banku utrzymywał się w większej części okresu sprawozdawczego na poziomie niższym niż w analogicznych miesiącach 1935 r. Jeżeli się odliczy natomiast od stanu portfelu na 31. 12. 1935 r. sumę weksli rolniczych i akceptów Banku Akceptacyjnego w kwocie 91·2 mln. zł, które w ciągu roku sprawozdawczego zostały zamienione na listy zastawne ziemskie i obligacje Banku Akceptacyjnego, to wówczas faktyczny wzrost portfelu wekslowego na koniec 1936 r. w porównaniu ze stanem sprzed roku wyniesie 83·4 mln. zł.

Podział kredytów dyskontowych na poszczególne grupy podawców (ostatnich żyrantów) ilustruje poniższe zestawienie:

(w milionach złotych)

P o d a w c y:	31. XII	31. III	30. VI	30. IX	31. XII
	1935	1 9 3 6			
Banki	414·7	357·8	400·7	405·0	428·8
Banki—specjalne kredyty dla rolnictwa oraz dla przemysłu rolnego i handlu rolnego.	116·8	99·3	87·7	112·2	117·5
Razem banki	531·5	457·1	488·4	517·2	546·3
Komunalne Kasy Oszczędności. . .	17·6	16·2	16·0	17·2	17·9
Spółdzielnie kredytowe	23·2	23·7	23·2	24·0	23·7
Razem instytucje finansowe .	572·3	497·0	527·6	558·4	587·9
Przemysł	87·2	86·3	86·5	78·1	67·4
Rolnictwo	4·3	4·4	4·5	5·0	4·8
Handel	21·0	19·8	17·7	16·9	17·8
Różne.	4·3	3·8	3·6	3·5	3·4
Razem	689·1	611·3	639·9	661·9	681·3

Stopień wykorzystania dyskonta przez poszczególnych podawców w stosunku do przyznanego kredytu był w roku sprawozdawczym bardzo nierównomierny, gdyż niektóre firmy — przeważnie wskutek znacznej płynności, a niekiedy z braku materiału wekslowego — nie korzystały prawie zupełnie, lub tylko przejściowo, z przyznaných kredytów.

Procentowy udział grup gospodarczych jako akceptantów (wystawców) weksli zdyskontowanych, przedstawiał się w końcu ostatnich trzech lat jak następuje:

P ł a t n i c y:	1934	1935	1936
Rolnictwo	42·6%	45·5%	33·6%
Górnictwo, przemysł i rzemiosło .	15·1%	16·4%	16·9%
Inne przedsiębiorstwa	9·0%	7·6%	14·3%
Handel	16·9%	18·0%	18·8%
Pozostałe ¹⁾	16·4%	12·5%	16·4%

¹⁾ W pozycji „pozostałe” mieszczą się również zagraniczni akceptanci weksli złotych, płatnych w Polsce.

Dość znaczny spadek procentowego udziału weksli akceptowanych przez rolników, do której to grupy zalicza się również akcepty Banku Akceptacyjnego i instytucyj finansowo-rolnych, wywołany został, wspomnianą wyżej, zamianą weksli rolniczych na papiery procentowe.

Wykorzystanie kredytów zabezpieczonych zastawami było w okresie sprawozdawczym, z wyjątkiem dwóch ostatnich dekad grudnia, wyższe niż w roku poprzedzającym. Najwyższy stan wykorzystania tych kredytów przypadał na koniec półroczia, po czym obniżył się i dnia 31. 12. 1936 r. wynosił 107·4 mln. zł.

Portfel zdyskontowanych biletów skarbowych wykazywał dość znaczne wahania i na ultimo roku osiągnął najwyższy stan, a mianowicie 66·9 mln zł.

Stan kredytów, udzielonych przez Bank Polski, przedstawiał się, na koniec poszczególnych miesięcy omawianego okresu, następująco:

(w milionach złotych)

Stan dnia:	Portfel wekslowy	Portfel weksli zagranicznych	Pożyczki zabezpieczone zastawami	Zdyskontowane bilety skarbowe	Ogółem
31. XII. 1934	654·0	1·9	54·5	48·0	758·4
31. XII. 1935	689·1	2·9	109·5	67·6	869·1
31. I. 1936	626·2	3·2	87·9	40·4	757·7
29. II. „	613·7	2·4	97·7	38·7	752·5
31. III. „	611·3	3·1	73·5	50·9	738·8
30. IV. „	656·7	2·1	86·3	65·6	810·7
31. V. „	659·4	1·0	134·4	57·3	852·1
30. VI. „	639·9	1·5	142·7	55·7	839·8
31. VII. „	634·9	1·9	136·5	46·3	819·6
31. VIII. „	643·0	2·2	123·9	51·1	820·2
30. IX. „	661·9	2·2	119·8	46·9	830·8
31. X. „	681·3	2·7	118·0	47·1	849·1
30. XI. „	687·3	2·6	108·2	22·3	820·4
31. XII. „	681·3	2·3	107·4	66·9	857·9

Zarówno portfel weksli zagranicznych jak i stan zdyskontowanych przez Bank Polski akceptów bankowych, pochodzących z finansowania eksportu, utrzymywał się w 1936 r. na niskim poziomie roku poprzedzającego.

Redyskonto w Banku Polskim weksli rolniczych z tytułu kredytów na rejestrowy zastaw zbóż i t. zw. kredytów zaliczkowych, było w sezonie jesiennym 1936 r. wcześniej wykorzystane niż w latach poprzednich. Natomiast stan redyskonta z tego tytułu nie wykazał większych zmian i na koniec roku sprawozdawczego wynosił 25·4 mln. zł wobec 26·0 mln. zł na ultimo 1935 r. Wspomniane kredyty były udzielane rolnikom przez instytucje finansowe na tych samych warunkach co w poprzedniej kampanii.

Uchwalona dnia 26 lutego 1935 r. przez Walne Zebranie Akcjonariuszów zmiana punktu „e“ artykułu 55 statutu, podwyższająca sumę, do której Bank może zakupywać papiery procentowe na 150 mln. zł, miała za cel umożliwienie Bankowi Polskiemu współpracy w akcji uporządkowania długów rolniczych, przez zamianę niektórych krótkoterminowych zobowiązań na długoterminowe.

Zmiany
w portfelu
papierów
procentowych
Banku.

W ramach tej akcji Bank Polski dokonał w 1935 r. zamiany weksli rolniczych i akceptów Banku Akceptacyjnego na $4\frac{1}{2}\%$ ziemskie listy zastawne w kwocie 62·6 mln. zł i $4\frac{1}{2}\%$ obligacje Banku Akceptacyjnego w sumie 28·6 mln. zł. Zamianą tą zostały objęte m. i. akcepty Banku Akceptacyjnego z podaży instytucyj długoterminowego kredytu ziemskiego, przyjęte po raz pierwszy do dyskonta w 1933 r. Ponadto Bank Polski zakupił w roku sprawozdawczym obligacyj Banku Akceptacyjnego za 3·4 mln. zł. Wobec tego łączna wartość ksiązkowa tych obligacyj i ziemskich listów zastawnych w posiadaniu Banku wzrosła o 94·6 mln. zł, z której to kwoty 13·4 mln. zł przeznaczono na lokatę Funduszu Zapasowego, a 81·2 mln. zł nabyto na rachunek papierów procentowych własnych. Łącznie ze skupem innych papierów, głównie obligacyj 3% premiowej pożyczki inwestycyjnej, 5% pożyczki konwersyjnej z 1924 r. i 6% pożyczki dolarowej z 1919/20 r., nabytych od drobnych posiadaczy, portfel papierów procentowych własnych wzrósł w porównaniu z końcem 1935 r., o 83·1 mln. zł i dnia 31. 12. 1936 r. wynosił 136·0 mln. zł.

**Udziały
Banku.**

Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych wykonała i dostarczyła w 1936 r. bilety bankowe oraz druki wartościowe dla następujących stałych odbiorców: dla Banku Polskiego za 1·2 mln. zł, dla Ministerstwa Skarbu za 1·4 mln. zł, dla Ministerstwa Poczty i Telegrafów za 1·2 mln. zł oraz dla Generalnej Dyrekcji Loterii Państwowej za 0·3 mln. zł. Ogólna wartość dostaw dla stałych odbiorców w 1936 r. wyniosła 4·1 mln. zł, wobec 3·4 mln. zł w 1935 r.

Zamówienia różnych instytucyj publicznych i prywatnych wyniosły w 1936 r. 0·5 mln. zł, wobec 1·5 mln. zł w 1935 r.

Ze sprzedaży papieru rozmaitego gatunku osiągnięto 1·3 mln. zł, czyli 0·3 mln. zł mniej niż w 1935 r.

Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych osiągnęła w 1935 r. zysk w kwocie 1·2 mln. zł. Bank Polski otrzymał za 1935 r. dywidendę od akcji Wytwórni w wysokości 4% .

*

Wartość udziału Banku Polskiego w kapitale spółki z ograniczoną odpowiedzialnością „Elewatory Zbożowe w Polsce“ została w 1936 r. zmniejszona do 3·7 mln. zł, wobec odpisania 0·5 mln. zł. Równocześnie zaliczona została na rachunek udziału wpłata Banku Polskiego w wysokości 1 mln. zł na poczet zwiększenia kapitału spółki, w związku z budową elewatora w Gdyni. W rezultacie udział Banku Polskiego w spółce „Elewatory Zbożowe w Polsce“ zwiększył się z 4·2 mln. zł w 1935 r. do 4·7 mln. zł w 1936 r.

Jak wynika z bilansu na 30 czerwca 1936 r., ubiegły rok operacyjny, wskutek małego wykorzystywania elewatorów, był dla Spółki gorszy niż rok 1934/35 i zamknięty został, po uwzględnieniu amortyzacji, stratą w sumie 0·2 mln. zł. Natomiast bieżący rok operacyjny — wobec poprawy koniunktury w rolnictwie — zapowiada się pomyślniej, gdyż elewatory są prawie całkowicie wykorzystane.

Rozpoczęta w 1935 r. budowa elewatora w Gdyni zostanie ukończona w pierwszych miesiącach 1937 r.

Spółka zamierza w 1937 r. wydzierżawić elewatory i w tym celu prowadzi pertraktacje z organizacjami rolniczo-handlowymi.

*

Udziały Banku Polskiego: w Banku Akceptacyjnym i w Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei nie uległy w 1936 r. zmianom.

Od akcji Banku Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei — Bank Polski otrzymał za 1935/36 r. dywidendę w niezmienionej wysokości 6% .

Dochody brutto Banku, jak wynika z rachunku zysków i strat, wyniosły w 1936 r. 47·2 mln. zł, a zatem były o 3·8 mln. zł wyższe niż w 1935 r.

Odsetki dyskontowe wyniosły 26·2 mln. zł, czyli o 1·9 mln. zł mniej niż w 1935 r., natomiast z tytułu odsetek od pożyczek zastawowych uzyskano o 2·8 mln. zł więcej niż w 1935 r., a mianowicie 6·3 mln. zł; również więcej niż w 1935 r. — wobec wzrostu portfela papierów — wpłynęło z odsetek od papierów procentowych własnych, z których dochód, wynoszący 5·9 mln. zł, był wyższy w porównaniu z rokiem poprzedzającym o 3·7 mln. zł. Dochód z papierów Funduszu Zapasowego wyniósł 4·9 mln. zł czyli o 0·1 mln. zł mniej niż w 1935 r. Z tytułu różnic kursowych na pieniądzech zagranicznych i dewizach osiągnięto 1·2 mln. zł, a zatem o 0·3 mln. zł mniej niż w 1935 r. Prowizje i inne dochody wyniosły 2·0 mln. zł, czyli o 0·1 mln. zł mniej niż w 1935 r. Z należności odpisanych na straty w latach poprzednich odzyskano 0·7 mln. zł, a zatem kwotę podobną jak w 1935 r.

Koszty handlowe Banku w kwocie 25·4 mln. zł wykazują w porównaniu z 1935 r. dalszy spadek, a mianowicie o 0·9 mln. zł.

Odpisy dokonane na wekslach łącznie z sumą 0·5 mln. zł odpisaną na udziale w Spółce „Elewatory Zbożowe w Polsce” wyniosły 5·8 mln. zł. Celem zasilenia istniejących rezerw na straty, mogące wyniknąć w przyszłości, przelewa się na rezerwę na wątpliwe należności: z tytułu pożyczek zabezpieczonych zastawami 1 mln. zł, z tytułu weksli i innych wierzytelności 2·5 mln. zł oraz z tytułu udziałów 0·5 mln. zł. Ponadto utworzona została rezerwa na budowę gmachów w kwocie 0·5 mln. zł. W rezultacie ogólna kwota odpisów i przelewów na rezerwy wynosi za 1936 r. 10·3 mln. zł wobec 5·1 mln. zł w 1935 r.

Ogólny stan rezerw na wątpliwe należności w końcu 1936 r. wynosił 10·5 mln. zł, jest zatem w porównaniu z końcem 1935 r. wyższy o 4·0 mln. zł.

Strata na kursie papierów procentowych własnych, w kwocie 2·3 mln. zł, wynika głównie z różnicy kursu 5% pożyczki konwersyjnej i konwersji 3% premiowej pożyczki budowlanej na 4% pożyczkę konsolidacyjną.

Czysty zysk za 1936 r. wyniósł 9·3 mln. zł.

Projektowana dywidenda wynosi 8%. W stosunku do akcji II emisji dywidenda ta wypłacona będzie za czas do 20 kwietnia 1936 r., t. j. do dnia ogłoszenia ustawy, zatwierdzającej zmiany statutu Banku, a między innymi obniżenie kapitału zakładowego.

Zwyczajne Walne Zebranie Akcjonariuszów uchwaliło dnia 20 lutego 1936 r. zmianę dziesięciu artykułów statutu, a mianowicie: art. 4, 25, 26, 29, 39, 40, 41, 56, 63 i 74.

Zmiany
statutu
Banku.

Najważniejsza z powyższych zmian dotyczy obniżenia kapitału zakładowego Banku. Stosownie do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 20 stycznia 1924 r. kapitał zakładowy Banku wynosił sto milionów złotych. W 1927 r., w drodze emisji 500.000 sztuk nowych akcji, objętych w całości przez Skarb Państwa po cenie zł 150.— za akcję nominalnej wartości zł 100.—, kapitał zakładowy Banku został podwyższony o 50 milionów złotych, a kwota 25 milionów złotych wpłacona na Fundusz Zapasowy Banku. W myśl zmienionego ostatnio art. 4 statutu, kapitał zakładowy Banku uległ zmniejszeniu o 50 milionów złotych, — t.j. do pierwotnej wysokości stu milionów złotych — w drodze odkupu od Skarbu Państwa wspomnianych akcji drugiej emisji, po pierwotnej cenie subskrypcyjnej, uzyskanej przez Bank w 1927 r. t.j. 75 milionów złotych. W wyniku tej operacji, kapitał zakładowy został obniżony o 50 milionów złotych, a Fundusz Zapasowy zmniejszony o 25 milionów złotych, co zostało uwidocznione w bilansie Banku z dnia 10 czerwca 1936 r.

W związku z koniecznością powiększenia udziału Banku w kapitale spółki z ogr. odp. „Elewatory Zbożowe w Polsce”, (która objęła budowę elewatora w Gdyni) maksymalna kwota udziałów Banku, określona dotychczas w art. 56 na 25 milionów złotych, została podwyższona do 28 milionów złotych. Poza tym we wspomnianym artykule dodano nowy ustęp, w myśl którego Bank może przyjmować własne akcje jako dodatkowe zabezpieczenie swych roszczeń, wynikających z czynności bankowych przewidzianych statutem, oraz jako kaucje na zabezpieczenie operacji, objętych czynnościami Zastępstw Banku Polskiego.

Na mocy zmiany art. 63 statutu, maksymalna kwota pożyczek na zastaw papierów wartościowych podwyższona została z 20% do 30% sumy portfelu wekslowego Banku.

Art. 74, który zawierał dawniej szczegółowe zasady bilansowania papierów wartościowych przez Bank, poddaje obecnie Bank Polski w tej mierze analogicznym przepisom prawa ogólnego, obowiązującego wszystkie instytucje kredytowe. Poza tym w art. 74 usunięte zostało całkowicie nieaktualne obecnie postanowienie w sprawie rozkładania na większą ilość lat wydatków związanych z drukiem banknotów.

Zmiany dokonane w art. 25, 26, 29, 39, 40 i 41 mają charakter porządkowy lub redakcyjny.

Wszystkie wyżej wspomniane zmiany uzyskały moc obowiązującą na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 1936 r., ogłoszonej w Dzienniku Ustaw Nr. 28, poz. 224 z dnia 20 kwietnia 1936 r.

Zmiany
we Władzach
Banku.

Dnia 7 lutego 1936 r. ustąpił z zajmowanego stanowiska Prezes Banku p. Dr. Władysław Wróblewski, który kierował Bankiem Polskim w ciągu bezmała siedmiu lat.

Postanowieniem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 lutego 1936 r. Prezesem Banku mianowany został p. Adam Koc, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Skarbu. Pan Prezes Koc sprawował swój urząd do dnia 14 maja 1936 r. Pan Prezydent Rzeczypospolitej, przychylając się do prośby wniesionej przez p. Prezesa Koca, zwolnił go z zajmowanego stanowiska. Pan Prezes Koc był przez przeszło cztery lata Komisarzem Banku Polskiego i członkiem Rady Banku.

Postanowieniem z dnia 14 maja 1936 r., Pan Prezydent Rzeczypospolitej mianował Prezesem Banku Polskiego p. Władysława Byrkę, Wicemarszałka i Przewodniczącego Komisji Budżetowej Sejmu.

Dnia 24 lutego 1936 r. Pan Minister Skarbu mianował Komisarzem Banku p. Włodzimierza Baczyńskiego, Dyrektora Departamentu Obrotu Pieniężnego w Ministerstwie Skarbu, zaś Zastępcą Komisarza p. Jana Jerzego Lewickiego, Naczelnika Wydziału Kredytu Wewnętrznego w tymże Ministerstwie.

W wyniku wyborów dokonanych na Walnym Zebraniu Akcjonariuszów dnia 20 lutego 1936 r. do Rady Banku powołani zostali pp.: Henryk Brun, Kajetan Morawski, Henryk Strasburger i August Zaleski oraz ponownie wybrani pp.: Mieczysław Chłapowski, Stefan Przanowski, Marian Rapacki i Józef Żychliński.

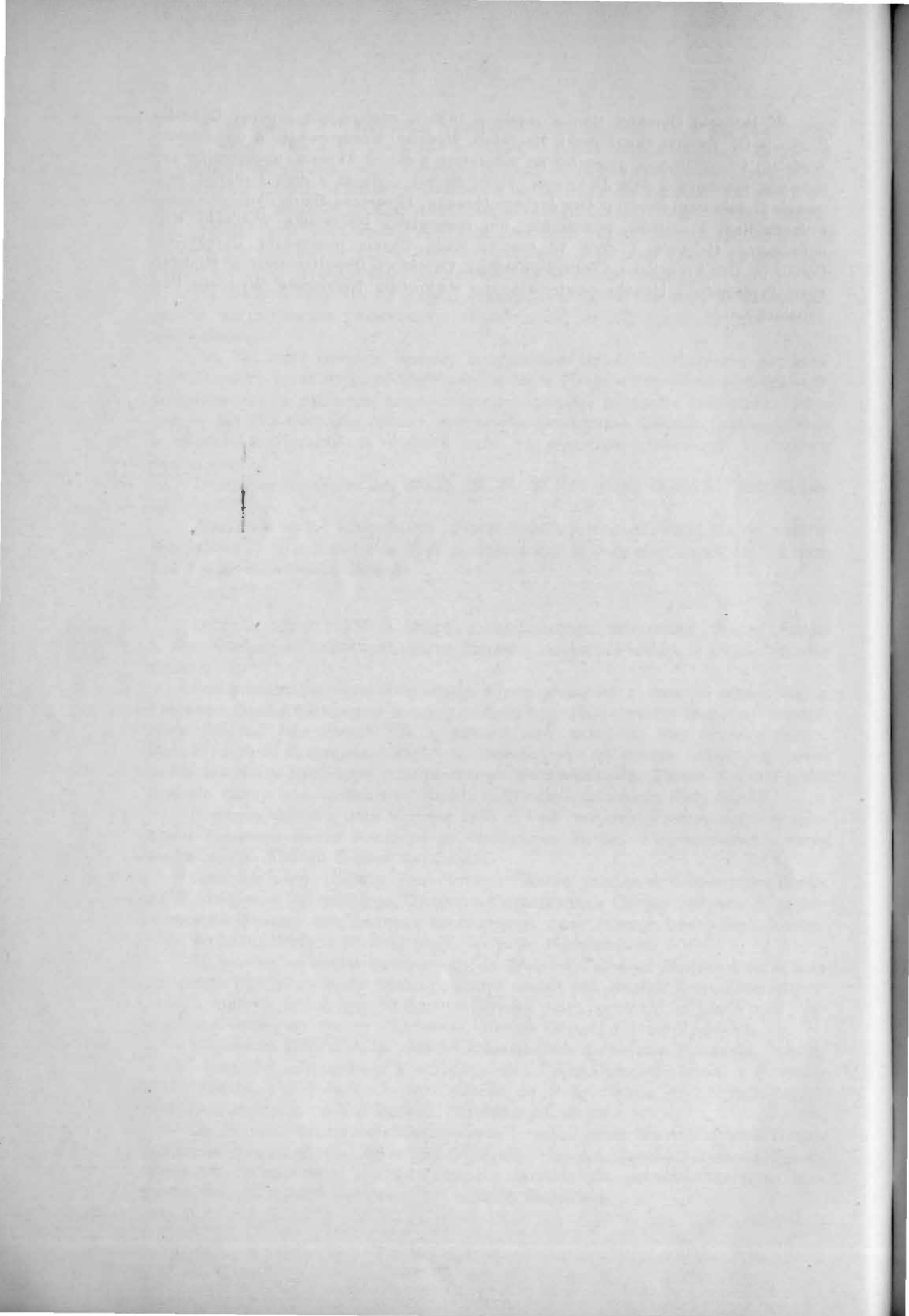
W grudniu 1936 r. złożył mandat członka Rady p. Kajetan Morawski, mianowany, przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Podsekretarzem Stanu w Ministerstwie Skarbu. W związku z tym wszedł do Rady Banku, aż do najbliższych wyborów, zastępca członka Rady p. Aleksander Ciszewski.

Do Komisji Rewizyjnej Banku wybrani zostali przez Walne Zebranie Akcjonariuszów dnia 20 lutego 1936 r. pp.: Władysław Heinrich, Jan Kucharzewski, Antoni Olszewski, Włodzimierz Seydlitz i Leopold Skulski. Na przewodniczącego członkowie Komisji wybrali ponownie p. Leopolda Skulskiego.

W składzie Dyrekcji Banku zaszły w 1936 r. następujące zmiany: Dyrektor Banku p. Dr. Tomasz Buczkowski, Naczelnik Wydziału Kredytowego, a uprzednio—Wydziału Personalnego, przeszedł na emeryturę z dniem 31 maja, opuszczając zajmowane stanowisko dnia 21 lutego. Rada Banku, uchwałą z dnia 3 marca, mianowała Dyrektorem Banku p. Dra Jerzego Nowaka, Dyrektora Biura Ekonomicznego Prezesa Rady Ministrów, powierzając mu stanowisko Naczelnika Wydziału Kredytowego. Uchwałą z dnia 12 marca, Rada Banku mianowała Dyrektorem Banku p. Dra Franciszka Czernichowskiego, Dyrektora Departamentu w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, powierzając mu stanowisko Naczelnika Wydziału Personalnego.

ZESTAWIENIA SZCZEGÓŁOWE.

1. Z Ł O T O .

Zapas złota wynosił dnia 31.12.1935 r.	zł	444,350.277·77
W roku sprawozdawczym kupiono złota za	„	34,032.754·69
	zł	478,383.032·46
„ „ sprzedano złota za	„	85,433.292·—
Zapas dnia 31. 12. 1936 r. wynosi	zł	392,949.740·46
Wykazany zapas złota obliczony według równi monetarnej (zł 5.924·44 za 1 kg czystego złota) składa się:		
z monet różnych krajów wartości	zł	93,132.712·79
ze sztab wartości	„	299,817.027·67
	zł	392,949.740·46

2. PIENIĄDZE I NALEŻNOŚCI ZAGRANICZNE.

Zapas pieniędzy i należności zagranicznych wynosił dnia 31. 12. 1935 r. .	zł	26,922.046·54
W roku sprawozdawczym kupiono dewiz za	„	679,849.800·08
	zł	706,771.846·62
„ „ sprzedano dewiz za	„	677,085.414·17
Stan dnia 31.12.1936 r. wynosi	zł	29,686.432·45

3. Dyskonto WEKSLI I BILETÓW SKARBOWYCH.

a) Dyskonto weksli.

Portfel wekslowy wynosił dnia 31. 12. 1935 r.	zł	689,144.153·74
w r. 1936 zdyskontowano (w r. 1935 — 2.364 mln. zł.).	„	2,275,394.738·75
	zł	2,964,538.892·49
w r. 1936 wykupiono	„	2,283,200.136·63
pozostaje 31. 12. 1936 r.	zł	681,338.755·86

z tego w Warszawie . . . . . zł 424,105.008⁶²
 w Oddziałach . . . . . „ 257,233.747²⁴

Najniższy stan portfelu był dnia 24 marca i wynosił zł 585,027.770⁶², najwyższy zaś był dnia 30 listopada i wynosił zł 687,312.710³¹.

W końcu roku sprawozdawczego było 1.191 podawców (w końcu 1935 — 1.279), w tym banków, spółdzielni kredytowych i kas komunalnych 475, przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych — 716.

Zdykontowano w Warszawie weksli na . . . . zł 1.339,962.368⁷⁴
 „ w Oddziałach „ „ . . . . „ 935,432.370⁰¹

Stopa dykontowa w roku sprawozdawczym wynosiła 5%.

b) Dyskonto biletów skarbowych.

Pozostałość 31. 12. 1935 r.	zł	67,626.900 [—]
W roku sprawozdawczym zdykontowano	„	355,294.884 ⁰²
	zł	422,921.784 ⁰²
zainkasowano	„	355,995.684 ⁰²
pozostaje 31. 12. 1936 r.	zł	66,926.100 [—]

Z dyskonta weksli i biletów skarbowych wpłynęło odsetek zł 26,209.250[—], wobec zł 28,067.669⁷¹ w roku poprzedzającym.

4. POŻYCZKI ZABEZPIECZONE ZASTAWAMI.

Pozostałość 31. 12. 1935 r.	zł	109,480.945 ⁷⁷
w roku 1936 udzielono pożyczek: w Warszawie	zł	570,157.539 ²²
„ w Oddziałach	„	32,672.325 ⁶⁵
	zł	602,829.864 ⁸⁷
	zł	712,310.810 ⁶⁴
spłacono: w Warszawie	zł	569,957.109 ¹¹
„ w Oddziałach	„	34,987.590 ⁵³
	zł	604,944.699 ⁶⁴
pozostałość 31. 12. 1936 r.	zł	107,366.111 [—]

z tego w Warszawie	zł	86,910.106 [—]
„ w Oddziałach	„	20,456.005 [—]

Na kwotę pozostałości składają się:

pożyczki terminowe pod zastaw papierów wartościowych	zł	73,516.390 [—]
otwarty kredyt zabezpieczony:		
papierami wartościowymi	zł	20,941.532 [—]
weksłami	„	12,908.189 [—]
	zł	33,849.721 [—]
razem	zł	107,366.111 [—]

Odsetek od pożyczek pobrano zł 6,345.460⁹⁶ wobec zł 3,510.796⁵⁵ w roku poprzedzającym.

W roku 1936 Bank uiszczył bez żądania zwrotu od dłużników zł 96.766⁶⁸ tytułem opłat stemplowych od pożyczek zastawowych.

Stopa od pożyczek zastawowych w roku sprawozdawczym wynosiła 6%.

5. PAPIERY PROCENTOWE WŁASNE.

Pozostałość 31. 12. 1935 r.	zł 52,870.353·15		
po odliczeniu wartości bieżącego kuponu	„ 1,085.041·95	zł	51,785.311·20
<hr/>			
w roku 1936 skupiono	zł 101,270.909·07		
„ „ „ sprzedano	„ 16,680.345·74	zł	84,590.563·33
<hr/>			
		zł	136,375.874·53
mniej różnica kursowa na papierach		„	2,264.895·46
<hr/>			
pozostałość według kursów 31. 12. 1936 r.		zł	134,110.979·07
po doliczeniu kuponu bieżącego		„	1,866.077·84
<hr/>			
pozostałość bilansowa 31. 12. 1936 r.		zł	135,977.056·91

Dochód z oprocentowania papierów wyniósł w r. 1936 zł 5,854.345·63 wobec zł 2,144.811·15 w roku poprzedzającym.

Papiery wykazane są w załączniku Nr. 1.

6. NIERUCHOMOŚCI.

Bank Polski posiada 71 placów, które stanowią oddzielne jednostki hipoteczne. Na 66 placach znajduje się 49 gmachów bankowych oraz 28 domów mieszkalnych, z których 11 na wspólnych placach. Pozostałe 5 placów są niezabudowane.

Wartość bilansowa powyższych nieruchomości wynosi 20 mln. złotych.

W budynkach bankowych mieści się 49 lokali biurowych i 823 lokale mieszkalne.

W roku sprawozdawczym nabyto 1 plac w Chojnicach i sprzedano 1 nieruchomość w Warszawie przy ul. Rybaki 35.

7. OBRÓT ŻYROWY.

Pozostałość bilansowa 31. 12. 1935 r.	zł 187,513.883·91
przekazy w drodze	„ 9,462.754·76
<hr/>	
pozostałość na rachunkach żyrowych 31. 12. 1935 r.	zł 196,976.638·67

w ciągu roku uznano:

za wpłaty gotówką	na zł 3.952,832.113·42
z tytułu różnych rozrachunków z Bankiem	„ „ 6.037,719.412·26
za przelewy na miejscu	„ „ 3.175,769.158·60
za przekazy z Oddziałów	„ „ 7.364,239.620·37
<hr/>	
	zł 20.530.560.304·65
	<hr/>
	zł 20.727,536.943·32

w ciągu roku obciążono:

za wypłaty gotówką	na zł 4.273,062.614·15
z tytułu różnych rozrachunków z Bankiem	„ „ 5.667,860.821·02
za przelewy na miejscu	„ „ 3.175,769.158·60
za przekazy na Oddziały	„ „ 7.380,723.369·48
<hr/>	
	zł 20.497,415.963·25
<hr/>	
pozostałość na rachunkach żyrowych 31. 12. 1936 r.	zł 230,120.980·07
przekazy w drodze	„ 7.020.994·35
<hr/>	
pozostałość bilansowa 31. 12. 1936 r.	zł 237,141.974·42

w tym na rachunkach: kas państwowych 1.397 tys. zł, P. K. O. 140.726 tys. zł, banków państwowych 30.358 tys. zł.

W końcu roku było rachunków żywych w Warszawie 540, w Oddziałach 2.988, razem 3.528. wobec 3.632 przed rokiem.

Obroty przekazowe z Poczową Kasą Oszczędności prowadzone są na specjalnych rachunkach, na których pozostałość 31. 12. 1935 r.

na dobro Banku wynosiła	zł	719.375·51		
w ciągu 1936 r. rachunki te obciążono	„	684,127.759·39	zł	684,847.134·90
„ „ „ „ „ „ uznano	„		„	684.166.115·07
pozostała na dobro Banku 31. 12. 1936 r. suma			zł	<u>681.019·83</u>

ma pokrycie w wykazanej wyżej pozostałości na rachunku żywym P. K. O.

8. IZBY ROZRACHUNKOWE.

Obroty 6 izb rozrachunkowych istniejących przy Banku wynosiły (w tysiącach sztuk dowodów i w milionach złotych):

	Warszawa		Katowice		Kraków		Lwów		Łódź		Poznań		R a z e m	
	dow.	zł	dow.	zł	dow.	zł	dow.	zł	dow.	zł	dow.	zł	dow.	zł
w styczniu	29·1	656·6	4·8	49·4	5·7	15·0	5·7	25·9	5·0	10·7	9·3	41·7	59·6	799·3
„ lutym	27·8	629·2	4·6	41·3	5·3	15·7	5·8	23·9	5·4	10·0	8·6	39·5	57·5	759·6
„ marcu	28·8	714·7	5·1	45·1	5·8	14·0	5·5	24·9	5·6	12·8	8·9	48·3	59·7	859·8
„ kwietniu	27·3	674·8	5·3	48·6	5·1	13·8	4·8	26·1	7·9	9·8	7·6	37·0	53·0	810·1
„ maju	27·9	617·7	4·4	44·3	5·3	12·5	4·9	20·0	4·9	9·3	7·8	44·9	55·2	748·7
„ czerwcu	26·8	594·7	4·9	48·3	5·2	12·2	4·7	19·0	3·4	10·4	7·5	59·5	52·5	744·1
„ lipcu	29·8	706·2	5·3	51·3	4·8	15·6	4·1	25·1	4·4	14·2	5·4	44·3	53·8	856·7
„ sierpniu	27·3	632·3	5·5	50·3	4·3	15·3	3·4	21·0	4·2	8·9	4·3	47·4	49·0	775·2
„ wrześniu	28·2	725·0	5·3	56·4	4·7	14·4	3·6	26·2	8·7	18·2	4·8	47·5	55·3	887·7
„ październ.	32·6	737·3	5·8	55·2	5·2	15·9	3·9	29·4	2·9	19·7	5·4	40·8	55·8	899·3
„ listopadzie	29·3	645·1	5·7	55·3	4·0	14·8	3·7	20·9	2·9	17·5	4·8	45·7	50·4	801·3
„ grudniu	31·4	702·1	5·2	56·5	4·6	14·8	4·5	21·3	2·9	20·8	6·5	62·9	55·1	878·4
w 1936r. razem	346·3	8.036·7	61·9	604·0	60·0	174·0	54·6	283·7	58·2	162·3	80·9	559·5	661·9	9.820·2
w 1935r. razem	318·3	7.720·2	58·3	551·9	72·5	175·5	55·2	227·1	35·2	122·2	124·0	565·5	663·5	9.362·4
Skompensowano														
w r. 1936		71·70%		54·35%		49·25%		55·45%		32·10%		60·88%		68·50%

9. OBIEG I POKRYCIE BILETÓW BANKOWYCH.

Biletów Banku Polskiego w obiegu było w dniu 31 grudnia 1936 r.:

238.200	odcinków po zł 500	zł	119.100.000
4.157.627	„ „ „ 100	„	415.762.700
4.744.601	„ „ „ 50	„	237.230.050
13,028.270	„ „ „ 20	„	260.565.400
118.259	„ „ „ 10	„	1,182.590
	razem	zł	<u>1.033.840.740</u>

Obieg biletów bankowych w ciągu roku jest podany w załącznikach Nr 2 i Nr 3.

Najwięcej biletów bankowych w obiegu było dnia 31 października, a mianowicie 1.090 mln. zł, najmniej zaś dnia 20 lutego — 919 mln. zł.

a) Pokrycie kruszcowe (art. 51 statutu).

Obieg biletów bankowych	zł	1.033,840.740—
Natychmiast płatne zobowiązania	zł	291,567.344·08
Mniej potrącenie według art. 51 statutu	„	100,000.000— „ 191,567.344·08
		<u>razem . . zł 1.225,408.084·08</u>

Pokrycie:

Złoto	zł	<u>392,949.740·46</u>
Stosunek procentowy pokrycia złotem		32·07%

b) Pokrycie bankowe (art. 53 statutu).

Obieg biletów bankowych	zł	1.033,840.740—
z których 32·07% jest pokryte kruszczem	„	<u>331,552.725·32</u>
na pokrycie pozostałych	zł	702,288.014·68
składają się:		
a) pieniądze zagraniczne i dewizy	zł	29,686.432·45
b) weksle krajowe	„	681,338.755·86
c) bilety skarbowe zdyskontowane	„	66,926.100—
d) polskie monety srebrne i bilon	„	41,359.582·14
e) pożyczki zabezpieczone zastawami	„	107,366.111—
f) papiery procentowe własne	„	135,977.056·91
g) dług Skarbu Państwa z tytułu kredytu bezprocentowego	„	<u>90,000.000— „ 1.152,654.038·36</u>
nadwyżka pokrycia bankowego	zł	<u>450,366.023·68</u>

10. KAPITAŁ ZAKŁADOWY.

Kapitał zakładowy wynosi zł 100,000.000— i składa się z 1,000.000 akcji po 100 zł.

W porównaniu z rokiem ubiegłym uległ on zmniejszeniu o 50 mln. złotych wskutek odkupu w dniu 10. 6. 1936 r. od Skarbu Państwa akcji II emisji.

W okresie sprawozdawczym wymieniono zgodnie z art. 5 statutu Banku 4.992 akcje pierwotnego wzoru na akcje nowego wzoru, które łącznie z dokonaną wymianą w latach poprzednich wynoszą ogółem 993.384 akcje.

Dnia 31 grudnia 1936 r. było zapisanych w księdze akcjonariuszów:

432 akcjonariuszów posiadających po	25 akcji ogółem	10.800 sztuk
232 „ „ od 50 do 100 „ „		16.900 „
154 „ „ „ 125 „ 500 „ „		43.625 „
38 „ „ „ 525 „ 1.000 „ „		29.950 „
64 „ „ „ powyżej 1.000 „ „		368.875 „
<u>920</u>		<u>470.150 sztuk</u>

tj. o 10.050 mniej niż w roku poprzedzającym.

Poza tym było w obiegu: akcji na okaziciela . . . . . 523.234 „

tj. o 15.042 więcej niż w roku poprzedzającym

akcji dawnego typu, pozostałych do wymiany 6.616 „

razem . . 1.000.000 sztuk

Na imię zagranicznych posiadaczy zapisanych było w księdze akcjonariuszów w dniu 31. 12. 1936 r. 2.525 akcji.

Do końca 1936 r. nie przedstawiono do opłaty kuponów dywidendowych z lat poprzednich na sumę zł 602.330—.

11. FUNDUSZ ZAPASOWY.

W roku sprawozdawczym fundusz zapasowy zmniejszył się o zł 25.000.000 — i w dniu 31. 12. 1936 r. wynosił zł 89.000.000—.

Zmniejszenie funduszu nastąpiło w związku z dokonaniem przez Bank, zgodnie z art. 4 statutu, odkupem akcji II emisji od Skarbu Państwa.

Przeszło połowa funduszu jest ulokowana w papierach państwowych (art. 76 statutu) wykazanych w załączniku Nr. 1.

Wartość ksiązkowa papierów funduszu zapasowego wynosi zł 88.952.308·37.

Dochód z papierów w wysokości zł 4.854.422·27 (w tym zł 500.000— wylosowana premia do obligacji 3% Premiowej Pożyczki Inwestycyjnej Em. II) został zgodnie z uchwałą Rady Banku przelany na rachunek zysków i strat.

12. FUNDUSZE EMERYTALNY I ZWROTNY.

a) Fundusz emerytalny.

Pozostałość 31. 12. 1935 r. wynosiła . . . . . zł 47,387.673·43

W roku 1936 wpłynęło:

wpłaty Banku: jednorazowa dotacja	zł 1,000.000—		
wpłaty miesięczne	„ 1,043.751·57	zł	2,043.751·57
„ pracowników	„		643.612·89
dochód z papierów funduszu emerytalnego	„		3,192.755·72
„ z nieruchomości	„		227.000—
„ z innych lokat	„		13.542·95
		zł	6,120.663·13

w tym okresie:

wypłacono emerytur i innych świadczeń	zł 4,231.906·88		
odpisano na straty kursowe na papierach	„ 1,000.000—	„	5,231.906·88
nadwyżka wpływów		„	888.756·25
pozostałość 31. 12. 1936 r. wynosi		zł	48,276.429·68

i jest ulokowana:

w papierach, których wartość ksiązkowa wynosi	zł 41,248.026·33
w nieruchomościach	„ 5,581.001·62
w oprocentowanych pożyczkach zabezpieczonych hipotecznie, udzielonych pracownikom na cele budowlane	„ 362.919·68
r a z e m	zł 47,191.947·63

W końcu roku 1936 z funduszu emerytalnego korzystało emerytów 553, wdów 104, sierot 55 (w końcu roku 1935 było emerytów 551, wdów 90, sierot 51).

b) Fundusz zwrotny.

Pozostałość 31. 12. 1935 r. wynosiła	zł	5,656.333'08
W roku 1936 wpłynęło:		
wpłaty Banku i pracowników	zł	468.566'28
dochód z papierów funduszu i inne dochody	„	413.189'01 „
		881.755'29
	zł	6,538.088'37
W roku 1936 wypłacono	„	480.877'94
pozostałość 31. 12. 1936 r. wynosi	zł	6,057.210'43
i jest ulokowana:		
w papierach, których wartość książkowa wynosi	zł	6,019.978'05
w oprocentowanych pożyczkach udzielonych pracownikom	„	31.530'00
	zł	6,051.508'05
r a z e m		

Papiery obu funduszy są wykazane w załączniku Nr. 1.

13. ŚWIADCZENIA DLA SKARBU PAŃSTWA.

Obrót monetami dostarczonymi przez Mennicę Państwową i puszczanymi przez Bank do obiegu przedstawia się w roku sprawozdawczym następująco:

M O N E T Y po	Pozostałość monet dn. 31. 12. 1935 r.	Przyjęto z Mennicy Państw.	Zwrócono do Mennicy wycofane i z brakami mennicznymi	Pozostałość monet dn. 31. 12. 1936 r.	Z pozostałości znajduje się		Kwota obiegu
					w kasach Banku	w obiegu	
			w s z t u k a c h				w złotych
zł 10 sr.	14,420.000	2,130.000	—	16,550.000	627.747	15,922.253	159,222.530'—
„ 5 „ I Em.	492.000	—	492.000*)	—	—	—	—
„ 5 „ II Em.	23,520.000	2,630.000	—	25,150.000	2,075.867	24,074.133	120,370.665'—
„ 2 „ II Em.	35,000.000	75.000	—	35,075.000	3,676.987	31,398.013	62,796.026'—
„ 1 niki.	30,000.000	45.000	10.000	30,035.000	3,492.622	26,542.378	26,542.378'—
gr 50 „	61,570.000	19,460.000	20.000	81,010.000	24,508.144	56,501.856	28,250.928'—
„ 20 „	55,775.000	2,625.000	35.000	58,385.000	4,813.111	53,571.889	10,714.377'80
„ 10 „	91,730.000	8,000.000	75.000	99,655.000	5,065.165	94,589.835	9,458.983'50
„ 5 bronz.	113,200.000	5,950.000	—	119,150.000	1,283.790	117,866.210	5,893.310'50
„ 2 „	155,500.000	12,800.000	—	168,300.000	2,354.434	165,945.566	3,318.911'32
„ 1 „	175,300.000	12,600.000	—	187,900.000	2,169.226	185,730.774	1,857.307'74
Razem sztuk . . .	756,527.000	66,315.000	632.000	822,210.000	50,067.093	772,142.907	—
na kwotę zł . . .	425,900.000	46,379.500	2,494.500	469,785.000	41,359.582'14	—	428,425.417'86

W porównaniu z rokiem 1935 obieg monet srebrnych i bilonu zwiększył się w końcu okresu sprawozdawczego o 24'1 mln. zł.

Najwięcej monet w obiegu znajdowało się dnia 31 października, a mianowicie 434'1 mln. zł, najmniej zaś dnia 20 stycznia — 365'6 mln. zł.

W lipcu roku sprawozdawczego na zasadzie rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Bankiem Polskim emisja monet srebrnych i bilonu podwyższona została o zł 44 mln. do sumy zł 470 milionów.

Z końcem września 1936 r. na podstawie rozporządzenia Ministra Skarbu zostały wycofane z obiegu srebrne monety 5-złotowe I Emisji.

*) W tym szt. 315091 spisano z emisji jako nieprzedstawione w terminie do wymiany
„ 176.909 odesłano do Mennicy

W roku 1936 wynosiły obroty:

na rachunku żyrowym Ministerstwa Skarbu (Centralna Księgowość) . . .	zł	4.624.7 mln.
„ rachunkach żyrowych izb i urzędów skarbowych	„	2.143.6 „
razem	zł	<u>6.768.3 mln.</u>

Na rachunek Skarbu Bank:

wypłacił wylosowanych premii do obligacji pożyczek państwowych . . .	zł	12,709.100.70
„ „ obligacji pożyczek państwowych	„	1,399.681.26
„ kuponów od różnych papierów państwowych	„	37,693.987.02
sprzedał biletów skarbowych nominalnej wartości	„	806,759.795.—
wykupił „ „ „ „	„	803,131.595.—

W roku sprawozdawczym Bank przyjął wpłat na 3% Premiową Pożyczkę Inwestycyjną zł 491.994.—, wymienił talonów obligacji 5% Państwowej Pożyczki Konwersyjnej na nowe arkusze kuponowe na 10-lecie 1935 — 1945 r. sztuk 62.303 na zł 2,138.340.— oraz skonwertował pożyczek państwowych wewnętrznych na 4% Pożyczkę Konsolidacyjną nominalnej wartości zł 32,705.500.—.

Bank administruje następującymi depozytami Skarbu Państwa:

Depozytem Funduszu Rezerwowego Ministerstwa Skarbu . . . nom. wart.	zł	2,112.749.50
„ „ „ Budowlanego Min. Skarbu „ „ „	„	10,466.924.—
„ 6 1/2% Państwowej Pożyczki Zapalczanej	„	4,726.310.—
„ Państwowego Funduszu Kredytowego (w likwid.) . „ „	„	15,747.500.—

Z bezprocentowego kredytu w wysokości 100 mln. zł. (art. 53 statutu) Skarb Państwa wykorzystał 90 mln. zł.

14. DEPOZYTY.

Dnia 31. 12. 1936 r. znajdowało się depozytów:

a) na przechowaniu: w Warszawie	129 depozytów na	zł	2.522.500.55
„ w Oddziałach	540 „ „ „	„	22,909.247.07
	669 depozytów na	zł	<u>25,431.747.62</u>
b) z administracją w Warszawie	252 depozytów na	zł	<u>210,032.688.59</u>

Prowizji za przechowanie i administrację depozytów pobrano zł 59.560.30, wobec zł 213.241.73 w roku poprzedzającym.

15. KOMISOWE INKASO.

W r. 1936 przyjęto dokumentów do inkasa: w Warszawie na	zł	15,276.329'55
w Oddziałach „	„	48,398.508'68
razem na	zł	63,674.838'23

wobec zł 61.540,721'01 w roku poprzedzającym.

Do wypłaty 31 grudnia 1936 r. pozostało . . . . . zł 781.815'81

Prowizji z tytułu inkasa pobrano zł 183.253'93 wobec zł 178.356'06 w roku poprzedzającym.

16. KOSZTY HANDLOWE.

Wydatki Banku w 1936 r. wynosiły razem 25'4 milj. zł., a mianowicie:

a) wydatki osobowe:

wynagrodzenie Prezesa, Wiceprezesa, członków Rady, Komisarza, Zast. Komisarza oraz członków Ko- misji Rewizyjnej	zł	405.516'—
wynagrodzenie Dyrekcji	„	311.666'67
„ pracowników	„	16.078.845'13
wpłaty do funduszów emerytalnego i zwrotnego	„	1,288.283'45
ubezpieczenia społeczne	„	148.372'48
wpłaty do funduszu pracy	„	154.367'46
opłaty szkolne	„	175.517'45
wyjazdy służbowe	„	259.925'15
pomoc lekarska	„	636.214'36
odprawy i zapomogi	„	370.552'87
różne wydatki osobowe	„	18.400'—
	zł	19,847.661'02
dotacja funduszu emerytalnego	„	1,000.000'—
		zł 20,847.661'02

b) wydatki rzeczowe:

materiały piśmienne	zł	49.992'62
druki i roboty introligatorskie	„	262.438'02
ogłoszenia, gazety i książki	„	79.012'52
poczta, telegraf, transporty pieniężne i inne przesyłki	„	548.415'78
samochody	„	55.548'62
ruchomości: kupno i konserwacja	„	223.844'99
ubrania woźnych	„	49.445'63
różne wydatki rzeczowe	„	35.030'61
	zł	1,303.728'79
druk biletów bankowych	„	621.565'99
subwencje na cele gospodarcze i społeczne	„	1,070.030'16
		„ 2,995.324'94
	zł	23,842.985'96

z przeniesienia . . . zł 23,842.985'96

c) administracja gmachów bankowych:

podatki od nieruchomości	zł	136.586'35		
ubezpieczenie nieruchomości od ognia	"	10.520'80		
opał	"	282.547'38		
oświetlenie	"	166.411'77		
prąd do motorów i wind.	"	35.401'37		
odnowienie gmachów i przeróbki lokali	"	739.909'45		
instalacje alarmowe i organizacja bezpieczeństwa	"	220.566'55		
opłata za wodę i kanalizację	"	108.651'08		
utrzymanie porządków: wynagrodzenie służby pomocniczej i kupno materiałów	"	266.993'95		
różne wydatki administracyjne	"	5.524'97		
	zł	1,973.113'67		
<hr/>				
mniej czynsze z lokali w budynkach Banku	zł	498.472'—		
po potrąceniu wartości lokali wynajętych na potrzeby Banku	"	75.058'74	"	423.413'26
			"	1,549.700'41
			razem zł	25,392.686'37

Zatwierdzony przez Radę Banku budżet na rok 1937 przewiduje wydatki osobowe w wysokości zł 18,871.000'—, wydatki rzeczowe — zł 4,330.000'—, wydatki na administrację gmachów i lokale wynajęte na potrzeby Banku — zł 1,601.000'— oraz rezerwę na wydatki nieprzewidziane — zł 100.000'—.

Ilość pracowników zwiększyła się w roku sprawozdawczym o 117 osób i wynosi 1.582, jak to wyjaśnia załącznik Nr. 4.

W dniu 31.12.1936 r. z pomocy lekarskiej korzystało 6.087 osób (pracowników i emerytów oraz członków ich rodzin).

17. ODDZIAŁY.

W końcu roku sprawozdawczego Bank posiadał oprócz Oddziału Głównego w Warszawie 49 Oddziałów i 247 placówek inkasowych. Spis Oddziałów i placówek inkasowych zamieszczony jest w załączniku Nr. 5.

SPRAWOZDANIE

Komisji Rewizyjnej Banku Polskiego za rok 1936.

Komisja Rewizyjna dokonała w roku 1936 prac następujących:

- 1) dnia 23 marca sprawdzono banknoty w Skarbcu Emisyjnym;
- 2) „ 20 i 21 kwietnia rozpatrzono rachunki pod tytułem „Należności w egzekucji“;
- 3) „ 13 maja dokonano rewizji Oddziału Banku w Katowicach;
- 4) „ 14 „ „ „ „ w Chorzowie;
- 5) „ 15 „ „ „ „ w Bielsku n. Śl.;
- 6) „ 30 czerwca „ „ „ „ w Gdyni;
- 7) „ 1 lipca „ „ „ „ w Bydgoszczy;
- 8) „ 18 września sprawdzono w Oddziale Głównym papiery procentowe własne;
- 9) „ 16 października dokonano rewizji Oddziału Banku w Wilnie;
- 10) „ 17 „ „ „ „ w Białymstoku;
- 11) „ 26 i 27 listopada „ „ „ „ w Poznaniu;
- 12) „ 10 grudnia rozpatrzono rachunek pod tytułem „Nieruchomości“;
- 13) „ 11 „ dokonano sprawdzenia ilości złota, znajdującego się w Skarbcu Emisyjnym;
- 14) „ 11, 12, 13 i 14 stycznia 1937 r. sprawdzono roczne sprawozdanie rachunkowe Banku z księgami i aneksami.

Bilans Banku Polskiego sporządzony po dzień 31 grudnia 1936 r. zamyka się po obu stronach sumą zł 1.814,226.143'81.

Komisja Rewizyjna sprawdziła wszystkie poszczególne pozycje tego bilansu z odpowiednimi rachunkami Księgi Głównej, ksiąg szczegółowych oraz zestawień rachunkowych i stwierdziła zgodność zapisów.

Rachunek Strat i Zysków za rok 1936 wykazuje po obu stronach sumę zł 47,200.241'88. Czysty zysk za rok 1936 wynosi zł 9,255.920'90, a łącznie z pozostałością z roku 1935 zł 9,259.187'13.

Sprawdzono wszystkie pozycje rachunku Strat i Zysków z księgami i stwierdzono, że liczby podane w sprawozdaniu odpowiadają zapisom w księgach.

Projektowany przez Radę Banku podział zysku odpowiada wymaganiom art. 75 statutu Banku.

Wobec powyższego Komisja Rewizyjna proponuje, aby Walne Zebranie Akcjonariuszów Banku Polskiego raczyło — zgodnie z wnioskiem Rady — zatwierdzić bilans Banku wraz z rachunkiem zysków i strat za rok 1936.

Warszawa, dnia 27 stycznia 1937 r.

Komisja Rewizyjna:

Leopold Skulski — przewodniczący
Władysław Heinrich.
Jan Kucharzewski
Antoni Olszewski
Włodzimierz Seydlitz

STRATY

Rachunek zysków i strat

	zł	gr	zł	gr
KOSZTY HANDLOWE (zest. 16)			25,392.686	37
ODPISY i REZERWY:				
odpisy z weksli, kosztów sądowych i inn. wierzytel.	5,333.472	92		
„ z udziałów	500.000	—		
rezerwy na wątpliwe należności z tytułu:				
pożyczek zabezp. zastawami	1,000.000	—		
weksli i innych wierzytelności	2,450.000	—		
rezerwa na straty na udziałach	500.000	—		
„ „ budowę gmachów	500.000	—	10,283.472	92
STRATA NA KURSIE PAPIERÓW PROC. WŁASNYCH			2,264.895	46
CZYSTY ZYSK:				
pozostałość z r. 1935	3.266	23		
zysk za rok 1936	9,255.920	90	9,259.187	13
			47,200.241	88

Prezes Banku Polskiego

Władysław Byrka

Banku Polskiego za rok 1936

ZYSKI

	zł	gr	zł	gr
ODSETKI: a) dyskontowe	26,209.250	—		
b) od pożyczek zastawowych	6,345.460	96		
c) od papierów procentowych własnych	5,854.345	63	38,409.056	59
DOCHÓD Z PAPIERÓW FUNDUSZU ZAPASOWEGO			4,854.422	27
RÓŻNICE KURSOWE NA PIENIĄDZACH ZAGRANICZNYCH i DEWIZACH			1,187.905	18
PROWIZJE i INNE DOCHODY			2,015.836	92
ODZYSKANE NALEŻNOŚCI WĄTPLIWE			729.754	69
POZOSTAŁOŚĆ ZYSKU z r. 1935			3.266	23
			47,200.241	88

DYREKCJA BANKU:

Naczelny Dyrektor (—) *Dr Leon Barański*Dyrektor (—) *Dr Jerzy Nowak*„ (—) *Dr Zygmunt Karpiński*„ (—) *Dr Franciszek Czernichowski*„ (—) *Bolesław Oczechowski*

AKTYWA

Bilans ostateczny Banku Polskiego

	zł	gr	zł	gr
ZŁOTO (zest. 1)			392,949.740	46
PIENIĄDZE ZAGRANICZNE i DEWIZY (zest. 2)			29,686.432	45
POLSKIE MONETY SREBRNE i BILON			41,359.582	14
PORTFEL WEKSLOWY (zest. 3)			681,338.755	86
BILETY SKARBOWE ZDISKONTOWANE (zest. 3)			66,926.100	—
POŻYCZKI ZABEZPIECZONE ZASTAWAMI (zest. 4)			107,366.111	—
PAPIERY PROCENTOWE WŁASNE (zest. 5)			135,977.056	91
PAPIERY FUNDUSZU ZAPASOWEGO (zest. 11, załącz. Nr 1)			88,952.308	37
LOKATA FUNDUSZÓW EMERYTALNEGO i ZWROTNEGO (z. 12, z. Nr 1)			53,243.455	68
DŁUG SKARBU PAŃSTWA (zest. 13)			90,000.000	—
NIERUCHOMOŚCI (zest. 6)			20,000.000	—
UDZIAŁY: w Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych	15,500.000	—		
w Spółce „Elewatory Zbożowe w Polsce”	4,700.000	—		
w Banku Akceptacyjnym	4,800.000	—	25,000.000	—
UDZIAŁ W BANKU ROZRACHUNKÓW MIĘDZYNARODOWYCH.			4,300.000	—
RÓŻNE RACHUNKI			77,126.600	94
			1,814,226.143	81

Prezes Banku Polskiego

Władysław Byrka

dnia 31 grudnia 1936 r.

PASYWA

	zł	gr	zł	gr
KAPITAŁ ZAKŁADOWY (zest. 10)			100,000.000	—
FUNDUSZ ZAPASOWY (zest. 11)			89,000.000	—
OBIEG BILETÓW BANKOWYCH (zest. 9. załączn. NrNr 2 i 3) . . .			1.033,840.740	—
NATYCHMIAST PŁATNE ZOBOWIĄZANIA:				
a) rachunki żyrowe kas państwowych (zest. 7)	1,397.134	38		
b) pozostałe rachunki żyrowe (zest. 7)	235,744.840	04		
c) różne rachunki.	54,425.369	66	291,567.344	08
FUNDUSZE EMERYTALNY I ZWROTNY (zest. 12)			54,333.640	11
RÓŻNE RACHUNKI.			229,975.041	56
ODSETKI DOTYCZĄCE 1937 r.			6,250.190	93
CZYSTY ZYSK			9,259.187	13
			1.814,226.143	81

PODZIAŁ ZYSKU zgodnie z art. 75 statutu:

na dywidendę 8% od 100 mln. zł akcji I em.	zł	8,000.000	—
" " " " 50 " " " II " do dnia 20.4.1936 r.	"	1,222.222	22
dla Skarbu Państwa	"	16.849	34
do przeniesienia na rok 1937	zł	16.849	34
pozostałość z r. 1935	"	3.266	23
		20.115	57
Razem j. w.	zł	9,259.187	13

DYREKCJA BANKU:

Naczelnny Dyrektor (—) *Dr Leon Barański*
Dyrektor (—) *Dr Jerzy Nowak*
" (—) *Dr Zygmunt Karpiński*
" (—) *Dr Franciszek Czernichowski*
" (—) *Bolesław Oczechowski*

Papiery należące do Banku Polskiego i funduszu zwrotnego
31 grudnia 1936 r., według nominalnych wartości.

NAZWA PAPIERU	Waluta	Papiery należące do Banku Polskiego				Papiery funduszu zwrotnego
		Fundusz zapasowy	„Własne“	Fundusz emerytalny	Razem	
Akcje Banku Polskiego	zł	—	—	4,867.600	4,867.600	737.800
4 1/2% l. z. Tow. Kred. Ziems. w W-wie	„	14,415.492	45,430.600	6,720.000	66,566.092	810.400
4 1/2% l. z. Wileńsk. B-ku Ziemskiego.	„	1,088.370	9,160.800	208.440	10,457.610	61.560
4 1/2% l. z. Tow. Kred. Ziem. we L-wie	„	410.940	13,625.180	75.180	14,111.300	23.220
4 1/2% l. z. Pozn. Ziemstwa Kredyt. .	„	—	13,224.800	978.000	14,202.800	204.600
4 1/2% oblig. B-ku Akcept. Sp. Akc. ser. I	„	13,350.000	18,650.000	—	32,000.000	—
5% państw. poż. konwers. z 1924 r.	„	—	14,687.703	6,180.000	20,867.703	1,116.000
5% konwers. poż. kolej. z 1926 r. . .	„	784.560	101.457	347.400	1,233.417	102.600
5% oblig. Polskiego B-ku Kom. em. II	„	—	700.000	—	700.000	—
5% l. z. Tow. Kred. m. Warszawy . . .	„	2,380.000	—	3,025.700	5,405.700	891.800
5% l. z. Tow. Kred. m. Częstochowy	„	—	—	76.400	76.400	22.600
5% l. z. Tow. Kred. m. Kalisza	„	854.600	—	—	854.600	—
5% l. z. Tow. Kred. m. Lublina	„	311.700	—	417.500	729.200	123.400
5% l. z. Tow. Kred. m. Łodzi	„	1,741.400	—	651.500	2,392.900	192.700
5% l. z. Tow. Kred. m. Piotrkowa . . .	„	316.250	—	233.500	549.750	68.250
5% l. z. Tow. Kred. m. Radomia. . . .	„	248.500	—	276.300	524.800	81.100
5% l. z. Tow. Kred. m. Siedlec	„	356.100	—	—	356.100	—
5% l. z. Akc. B-ku Hipot. we Lwowie	„	604.800	—	—	604.800	—
Bilety skarbowe	„	1,200.000	—	1,850.000	3,050.000	580.000
3% premiowa poż. inwest. emis. I	zł w zł.	1,734.300	1,908.000	—	3,642.300	2.500
3% premiowa poż. inwest. emis. II	„	1,734.300	1,826.600	—	3,560.900	2.500
4% pożyczka konsolidacyjna	„	10,980.000	1,082.550	—	12,062.550	—
4 1/2% l. z. Pozn. Ziemstwa Kredyt. . .	„	—	—	365.478·10	365.478·10	—
4 1/2% l. z. Państw. B-ku Rolnego	„	5,460.600	—	—	5,460.600	—
4 1/2% obl. melior. Państw. B-ku Roln.	„	1,995.500	—	—	1,995.500	—
4 1/2% l. z. B-ku Gosp. Kraj. em. I z 1924 r.	„	3,427.100	—	—	3,427.100	—
4 1/2% obligacje m. Poznania z 1926 r.	„	132.440	—	—	132.440	—
4 1/2% obligacje m. Poznania z 1927 r.	„	500.000	—	308.800	808.800	91.200
5% l. z. Zach. Pol. T. K. M. w Poznaniu	„	497.500	—	385.000	882.500	113.000
5% oblig. Polskiego B-ku Kom. em. III	„	—	—	199.520	199.520	58.480
5% oblig. Polskiego B-ku Kom. em. IV	„	—	915.000	—	915.000	—
5 1/2% l. z. Bku Gosp. Kraj. em. I z 1924 r.	„	1,955.984	—	—	1,955.984	—
5 1/2% l. z. B-ku Gosp. Kraj. em. II - VI	„	—	4,934.370	2,397.340	7,331.710	—
5 1/2% obl. k. Bku Gosp. Kr. em. I z 1924 r.	„	998.116	—	—	998.116	—
5 1/2% obl. kom. Bku Gosp. Kr. em. II i III	„	—	26,079.008	—	26,079.008	—
6% Pożyczka Inwest. m. W-wy 1935 r.	„	1,949.000	—	—	1,949.000	—
6% I ser. II Poż. Inwest. m. W-wy 1936 r.	„	739.400	—	—	739.400	—
6% Pożyczka Narodowa	„	6,091.750	—	—	6,091.750	—
7% l. z. B-ku Gosp. Krajowego	„	—	—	5,812.340	5,812.340	564.000
7% l. z. Państw. B-ku Rolnego	„	—	—	1,085.300	1,085.300	—
7% oblig. komun. B-ku Gosp. Kraj.	„	—	—	1,689.042	1,689.042	—
8% l. z. Państw. B-ku Rolnego	„	—	—	1,474.040	1,474.040	83.592
8% l. z. B-ku Gosp. Krajowego	„	—	—	4,075.712	4,075.712	579.210
8% oblig. komun. B-ku Gosp. Kraj.	„	—	—	1,190.240	1,190.240	120.400
6% pożyczka dolarowa 1920 r.	§	95.000	137.100	698.150	930.250	108.650
7% amort. poż. zagr. m. st. W-wy.	„	200	—	—	200	—
7% pożyczka stabilizacyjna 1927 r.	„	60.000	6.100	165.000	231.100	—
8% pożyczka dolarowa 1925 r.	„	1,483.000	1.000	296.000	1,780.000	1.000
4% prem. pożyczka dolar. ser. III . . .	§ = 8·914	—	29.330	3.860	33.190	1.140
7% l. z. Tow. Kred. Przem. Polskiego	£	—	—	7.350	7.350	2.175
8% l. z. Tow. Kred. Przem. Polskiego	„	89.620	—	—	89.620	—

Obieg biletów bankowych podług odcinków.

W końcu miesiąca	Ilość sztuk biletów							Ogółem	
	w odcinkach po złotych							sztuk	złotych
	500 I E.	100 I E.	100 II E.	50 II E.	20 II E.	20 III E.	10 II E.		
grudnia 1935	210.075	2,691.900	1,454.615	4,527.557	96.338	12,149.410	119.934	21,279.859	1.007,184.150
stycznia 1936	237.140	2,569.862	1,416.221	4,265.708	94.405	11,255.534	119.676	19,958.546	958,659.240
lutego „	227.350	2,536.827	1,484.795	4,441.768	92.688	11,904.138	119.554	20,807.120	979,057.660
marca „	235.550	2,485.255	1,573.030	4,384.693	90.773	11,649.262	119.349	20,537.912	978,832.340
kwietnia „	249.237	2,388.314	1,797.032	4,547.158	89.416	11,827.414	119.249	21,017.820	1.010,040.090
maja „	265.843	2,327.586	1,980.260	4,835.998	87.498	12,633.269	119.051	22,249.505	1.061,111.850
czerwca „	256.543	2,230.085	1,922.864	4,576.769	85.941	12,165.434	118.882	21,356.518	1.018,621.170
lipca „	244.234	2,133.365	1,899.872	4,479.145	84.610	12,308.425	118.782	21,268.433	998,446.470
sierpnia „	239.271	2,050.917	2,053.344	4,666.644	83.164	13,225.753	118.663	22,437.756	1.030,758.770
września „	241.742	1,964.529	2,165.421	4,747.787	82.011	13,685.179	118.569	23,005.238	1.047,784.840
październ. „	243.659	1,907.828	2,356.588	4,998.427	80.845	14,489.500	118.514	24,195.361	1.090,784.490
listopada „	238.054	1,813.388	2,310.308	4,676.011	79.913	13,222.405	118.437	22,458.516	1.032,427.880
grudnia „	238.200	1,728.980	2,428.647	4,744.601	78.781	12,949.489	118.259	22,286.957	1.033,840.740

Stan ważniejszych rachunków i stosunek % pokrycia w dekadach.

1936	Złoto	Pieniądze zagraniczne i dewizy	Portfel wekslowy	Bilety skarbowe zdyskontowane	Pożyczki zabezpieczone zastawami	Papiery własne i funduszu zapasowego	Obieg biletów bankowych	Natychmiast płatne zobowiązania	Stosunek procentowy pokrycia
	w t y s i ą c a c h z ł o t y c h								
10 stycznia	444.464	25.908	669.727	61.709	87.935	140.649	957.222	224.217	40'29
20 "	444.575	22.288	616.436	48.717	82.447	179.463	932.535	220.108	41'40
31 "	444.676	21.018	626.213	40.398	87.873	179.627	958.659	197.798	41'26
10 lutego	444.782	18.864	603.481	40.253	96.317	179.660	947.383	196.594	41'77
20 "	444.914	14.775	600.203	40.076	91.744	179.678	919.485	222.994	41'84
29 "	445.052	17.089	613.695	38.730	97.668	179.492	979.058	163.336	41'86
10 marca	445.200	12.064	607.845	39.010	89.371	179.590	951.004	193.634	41'78
20 "	426.569	25.348	595.266	38.802	82.837	179.713	934.867	193.230	40'64
31 "	426.742	26.284	611.339	50.869	73.505	179.769	978.832	155.371	40'42
10 kwietnia	426.878	17.113	618.195	59.671	76.159	179.433	971.592	165.971	40'30
20 "	417.355	15.001	602.358	59.296	56.872	179.493	942.098	176.545	40'11
30 "	380.642	15.198	656.708	65.631	86.256	179.518	1,010.040	148.389	35'14
10 maja	381.395	15.647	651.786	62.412	99.864	179.506	1,010.149	166.623	34'61
20 "	381.590	6.895	656.653	54.085	106.644	179.570	1,000.752	175.234	34'65
31 "	374.504	6.533	659.399	57.308	134.413	179.626	1,061.112	123.118	33'73
10 czerwca	374.838	5.579	653.776	49.834	118.254	179.769	1,017.273	153.094	34'20
20 "	370.101	11.240	642.412	46.790	114.171	197.706	983.797	184.744	33'82
30 "	370.463	7.183	639.934	55.729	142.731	197.809	1,018.621	173.007	33'14
10 lipca	365.298	10.033	631.166	55.619	130.391	197.899	991.094	192.068	33'40
20 "	365.598	9.383	635.737	49.230	114.368	198.016	964.432	208.941	33'73
31 "	365.899	8.330	634.874	46.258	136.494	198.148	998.446	175.254	33'75
10 sierpnia	366.078	10.435	635.102	44.879	124.122	199.869	998.925	171.192	33'88
20 "	366.208	9.212	619.842	50.805	120.296	213.300	976.523	193.053	33'91
31 "	366.562	14.633	642.978	51.077	123.882	213.319	1,030.759	170.888	32'96
10 września	366.866	16.936	649.389	45.975	110.893	213.367	1,019.036	189.351	32'78
20 "	369.244	16.496	640.611	42.834	110.602	222.439	991.014	213.228	33'12
30 "	372.807	16.493	661.853	46.879	119.757	222.589	1,047.785	196.105	32'29
10 października . .	373.010	16.850	659.586	51.303	123.584	222.791	1,047.908	204.108	32'38
20 "	373.179	16.106	655.751	50.018	113.887	223.126	1,028.301	214.015	32'67
31 "	373.338	19.722	681.348	47.144	118.007	223.169	1,090.784	187.051	31'70
10 listopada	373.438	22.189	672.784	44.643	116.879	223.405	1,037.285	249.295	31'47
20 "	375.709	23.240	671.767	13.377	116.434	223.684	995.812	252.184	32'73
30 "	379.015	25.215	687.313	22.339	108.189	224.010	1,032.428	221.233	32'85
10 grudnia	382.255	26.445	676.731	47.000	86.293	224.282	1,009.673	251.259	32'93
20 "	389.782	28.048	672.026	42.026	77.489	224.447	992.389	266.555	33'63
31 "	392.950	29.686	681.339	66.926	107.366	224.929	1,033.841	291.567	32'07

10805

Przegląd ważniejszych rachunków i pozycji za ostatnie 10 lat.

Nazwa rachunku	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936										
	w milionach złotych																			
Pozostałości w końcu roku:																				
Złoto	517·3	621·1	700·5	562·2	600·4	502·2	475·6	503·3	444·4	392·9										
Pieniądze i należności zagr.	894·6	714·0	526·1	412·7	213·4	136·7	88·3	28·3	26·9	29·7										
Portfel wekslowy	456·0	640·7	704·2	672·0	670·3	585·5	688·1	654·0	689·1	681·3										
Bilety skarbowe zdyskont. .	—	—	—	—	—	—	48·2	48·0	67·6	66·9										
Pożyczki zastawowe	40·9	91·2	76·9	86·3	126·1	114·2	78·9	54·5	109·5	107·4										
Papiery % własne i fund. zap.	44·6	75·0	82·7	95·4	105·6	105·6	106·0	102·8	141·1	224·9										
Obieg biletów bankowych .	1.003·0	1.295·3	1.340·3	1.328·2	1.218·3	1.002·8	1.004·0	981·1	1.007·2	1.033·8										
Natychmiast płatne zobow.	659·8	524·1	467·9	210·3	213·2	220·5	261·9	240·5	209·7	291·6										
Obroty w ciągu roku:																				
Obrót z yr.: {	Żyro	46.495·1	60.491·1	65.198·2	62.243·0	53.928·1	43.073·2	43.025·5	42.473·4	42.743·7	41.028·0									
	Izby Rozrachunkowe	2.736·0	5.019·0	7.267·0	8.741·4	7.743·2	6.418·4	7.482·5	8.266·9	9.362·4	9.820·2									
	R/k przekaz. P. K. O.	3.167·8	4.701·9	4.875·7	4.428·5	3.862·6	3.110·8	2.085·5	1.570·6	1.370·7	1.368·3									
Zdyskontowano weksli . . .	2.125·2	2.980·9	3.558·3	3.128·0	3.187·2	2.825·4	2.587·0	2.241·5	2.363·7	2.275·4										
Zainkasowano weksli	1.990·6	2.796·2	3.494·8	3.160·1	3.188·9	2.910·2	2.484·4	2.275·6	2.328·6	2.283·2										
Zdyskont. biletów skarbow.	31·5	—	—	—	—	—	156·1	271·5	336·5	355·3										
Zainkasow. biletów skarb. .	48·0	—	—	—	—	—	107·9	271·7	316·9	356·0										
Udzielono pożyczek zastaw.	65·9	215·5	153·9	153·4	205·1	157·4	223·7	289·2	506·8	602·8										
Splacono pożyczek zastaw.	34·4	165·2	168·1	144·1	165·4	169·3	258·9	313·6	451·9	604·9										
Opłacono kuponów	12·4	19·2	19·7	15·6	18·6	20·9	23·3	27·6	35·8	37·7										
Roczne zamknięcia:																				
Dochody	57·4	80·4	97·5	71·0	77·4	62·0	53·3	44·0	43·4	47·2										
Koszty handl. i drukubil. bank.	26·0	32·1	33·5	38·4	36·4	33·5	29·7	28·2	26·3	25·4										
Zysk do podziału	23·9	35·9	48·1	33·0	23·9	12·2	12·0	12·3	12·0	9·3										
Udział Sk. Państwa w zyskach	9·9	15·0	23·0	13·0	6·9	0·1	—	0·1	—	—										
Dywidenda	14%	16%	20%	15%	12%	8%	8%	8%	8%	8%										
Ilość Oddziałów	51	52	53	53	53	53	53	53	50	50										
Ilość Placówek inkasow.	112	168	201	222	239	227	227	246	247	247										
Ilość pracowników:																				
urzędników	976	1129	962	1159	946	1129	953	1399	938	1369	935	1338	889	1149	904	109	866	889	906	88
biuralistów	129	419	121	367	116	344	113	301	99	279	91	263	90	219	94	197	94	153	118	179
niższego personelu .	360	273	353	233	339	233	338	173	304	—	298	—	217	—	268	—	264	—	291	—
razem	2.023	1.811	1.880	1.861	1.756	1.720	1.529	1.572	1.465	1.582										

Oddziały Banku i placówki inkasowe.

(W miejscowościach wydrukowanych grubszymi czcionkami znajdują się Oddziały Banku).

Oddział lub placówka inkasowa	Oddział, któremu podlega placówka	Instytucja, której powierzono inkaso
1. Aleksandrów Kujawski	Włocławek	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Nieszawskiego
2. Aleksandrów k. Łodzi	Łódź	Urząd pocztowy
3. Andrychów	Kraków	Urząd pocztowy
4. Augustów	Suwałki	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Augustowskiego
5. Baranowicze		
6. Będzin	Sosnowiec	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Będzińskiego w Będzinie
7. Biała Podlaska	Brześć n. B.	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Biała Podlaska
8. Białystok		
9. Bielsk Podlaski	Białystok	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Bielskiego
10. Bielsko Śląskie		
11. Biłgoraj	Zamość	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Biłgorajskiego w Biłgoraju
12. Błonie	Warszawa	Kasa Spółdzielcza z ogr. odp. w Błoniu
13. Bochnia	Kraków	Kom. Kasa Oszczędn. Związku Międzykomunalnego w Bochni
14. Borszczów	Tarnopol	Pow. Kasa Zaliczk. i Oszczędn. w Borszczowie, Spółdz. z o. por.
15. Borysław (Tustanowice— Wolanka, Mrażnica)	Drohobycz	Bank Dysk. War. S. A. Oddz. w Drohobyczu, Eksp. w Borysławiu
16. Bóbrka	Lwów	Polski Bank Spółdzielczy w Bóbrce, Spółdz. zar. z nieogr. odp.
17. Brasław	Wilno	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Brasławskiego w Brasławiu
18. Brodnica	Lidzbark	Kom. Kasa Oszczędn. miasta Brodnicy w Brodnicy n. Drw.
19. Brody	Lwów	Urząd pocztowy
20. Brzesko	Tarnów	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Brzeskiego w Brzesku
21. Brześć n. B.		
22. Brzeziny (Łódzkie)	Tomaszów Maz.	Urząd pocztowy
23. Brzeżany	Lwów	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Brzeżańskiego w Brzeżanach
24. Brzozów	Jasło	Bank Spółdzielczy zarej. z ogr. odp. w Brzozowie
25. Buczac	Stanisławów	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Buczackiego w Buczacz
26. Bydgoszcz		
27. Chełm Lub.	Lublin	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Chełmskiego w Chełmie Lub.
28. Chełmno	Toruń	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Chełmińskiego, Chełmno
29. Chełmża	Toruń	Urząd pocztowy
30. Chmielnik	Kielce	Urząd pocztowy
31. Chodzież	Poznań	Spółdzielczy Bank Nadnotecki, Spółdz. z odp. n. w Chodzieży
32. Chojnice		
33. Chorzów		
34. Chrzanów	Kraków	Urząd pocztowy
35. Ciechanów	Warszawa	Urząd pocztowy
36. Cieszyn n. Śl.	Bielsko Śl.	Tow. Oszczędn. i Zaliczek, Bank Spółdz. z n. odp. w Cieszynie
37. Czarnków	Poznań	Urząd pocztowy
38. Czersk	Chojnice	Urząd pocztowy
39. Częstochowa		
40. Czortków	Tarnopol	Bank Zaliczkowy Spółdzielczy z ogr. odp. w Czortkowie
41. Dąbrowa Górnicza	Sosnowiec	Bank Udziałowy Spółdzielczy z ogr. odp. w Dąbrowie Górn.
42. Dąbrowa k. Tarnowa	Tarnów	Bank Spółdzielczy zarej. z nieogr. odp. w Dąbrowie k. Tarnowa
43. Dębica	Tarnów	Tow. Wzajemnego Kredytu w Dębicy, Spółdz. zarej. z ogr. odp.
44. Dolina	Stanisławów	Kom. Kasa Oszczędności powiatu Dolińskiego w Dolinie
45. Drohiczyń Poleski	Pińsk	Drohiczyński Pow. Bank Spółdz. z o. odp. w Drohiczyń Pol.
46. Drohobycz		
47. Dubno	Równe	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Dubieńskiego
48. Dynów	Jasło	Tow. Zaliczkowe w Dynowie, Spółdz. zarej. z ogr. odp.
49. Działdowo	Lidzbark	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Działdowskiego
50. Działoszyce	Kielce	Urząd pocztowy
51. Garwolin	Siedlce	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Garwolińskiego
52. Gdynia		
53. Głębokie	Wilno	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Dziśnieńskiego w Głębokiem
54. Gniew	Tczew	Urząd pocztowy

Oddział lub placówka inkasowa	Oddział, któremu podlega placówka	Instytucja, której powierzono inkaso
55. Gniezno		
56. Gołańcz	Gniezno	Bank Ludowy, Spółdz. z nieogr. odp. w Gołańczy
57. Gorlice	Jasło	Urząd pocztowy
58. Gostynin	Płock	Urząd pocztowy
59. Gostyń	Leszno	Bank Pożyczk. Spółdzielczy, Spółdz. z n. odp. w Gostyniu
60. Grajewo	Łomża	Urząd pocztowy
61. Grodno		
62. Grodzisk Mazowiecki	Warszawa	Komunalna Kasa Oszczęd. pow. Błońskiego w Grodzisku
63. Grodzisk Poznański	Poznań	Bank Ludowy, Spółdz. z odp. nieogr. w Grodzisku Wlkp.
64. Grójec	Warszawa	Urząd pocztowy
65. Grudziądz		
66. Grybów	Nowy Sącz	Tow. Zaliczkowe w Grybowie, Tow. spółdz. zarej. z n. por.
67. Horodenka	Kołomyja	Komunalna Kasa Oszczęd. pow. Horodeńskiego w Horodence
68. Hrubieszów	Zamość	Kom. Kasa Oszczęd. pow. Hrubieszowskiego w Hrubieszowie
69. Inowrocław		
70. Janowiec	Gniezno	Urząd pocztowy
71. Jarocin	Ostrów (Pozn.)	Komunalna Kasa Oszczędności m. Jarocina w Jarocinie Wlkp.
72. Jarosław	Przemysł	Komunalna Kasa Oszczędności m. Jarosławia
73. Jasło		
74. Jaworów	Przemysł	Kasa Poż. i Oszczęd. w Jaworowie, Spółdz. zar. z ogr. odp.
75. Jaworzno	Kraków	Bank Spółdzielczy w Jaworznie, Spółdz. z nieogr. odp.
76. Jędrzejów	Kielce	Kom. Kasa Oszczędności pow. Jędrzejowskiego w Jędrzejowie
77. Kalisz		
78. Kałusz	Stanisławów	Kom. Kasa Oszczędności pow. Kałuskiego w Kałuszu
79. Kamień-Koszyński	Brześć n. B.	Urząd pocztowy
80. Kamionka Strumiłowa	Lwów	Bank Spółdzielczy w Kamionce Strumiłowej z ogr. odp.
81. Kartuzy	Gdynia	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Kartuskiego w Kartuzach
82. Katowice		
83. Kępno	Ostrów (Pozn.)	Bank Ludowy, Spółdz. z odp. nieogr. w Kępnie
84. Kęty	Bielsko Śl.	Urząd pocztowy
85. Kielce		
86. Kleczew	Gniezno	Kasa Stefczyka, Spółdz. z odp. nieogr. w Kleczewie
87. Kobryń	Brześć n. B.	Bank Spółdzielczy z ogr. odp. w Kobryniu
88. Kolbuszowa	Rzeszów	Kom. Kasa Oszczęd. pow. Kolbuszowskiego w Kolbuszowej
89. Kolno	Łomża	Urząd pocztowy
90. Koło	Włocławek	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Kolskiego w Kole
91. Kołomyja		
92. Konin	Gniezno	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Konińskiego w Koninie
93. Końskie	Radom	Bank Ludowy w Końskich, Spółdz. z nieogr. odp.
94. Kosów Pokucki	Kołomyja	Kom. Kasa Oszczęd. samorząd. pow. Kosowskiego w Kosowie
95. Kosów Poleski	Baranowicze	Powiatowa Komunalna Kasa Oszczęd. w Kosowie Poleskim
96. Kościan	Leszno	Urząd pocztowy
97. Kowel	Łuck	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Kowelskiego w Kowiu
98. Koźmin	Ostrów (Pozn.)	Urząd pocztowy
99. Kraków		
100. Krasnystaw	Zamość	Urząd pocztowy
101. Kraśnik	Lublin	Kasa Spółdzielcza im. Stefczyka w Kraśniku z odp. nieogr.
102. Krosno	Jasło	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Krosna
103. Krotoszyn	Ostrów (Pozn.)	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Krotoszyna
104. Krynica Zdrój (Krynica Wieś, Słotwiny)	Nowy Sącz	Miejska Komunalna Kasa Oszczędności w Krynicy Zdroju
105. Krzemieniec	Równe	Kom. Kasa Oszczędności powiatu Krzemienieckiego
106. Kutno	Włocławek	Urząd pocztowy
107. Kutry	Kołomyja	Kasa Spółdzielcza, Spółdz. z ogr. odpow. w Kutach

Załącznik Nr 5.

Oddział lub placówka inkasowa	Oddział, któremu podlega placówka	Instytucja, której powierzono inkaso
108. Lesko	Przemyśl	Urząd pocztowy
109. Leszno		
110. Leżajsk	Rzeszów	Bank Spółdzielczy w Leżajsku z ogr. odpow.
111. Lida	Wilno	Wileński Prywatny Bank Handlowy, S. A., Oddział w Lidzie
112. Lidzbark		
113. Limanowa	Nowy Sącz	Tow. Zalicz. i Ochrony Własn. Ziem. w Limanowej, Sp. z o. por.
114. Lipno	Włocławek	Urząd pocztowy
115. Lubaczów	Przemyśl	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Lubaczowskiego w Lubaczowie
116. Lubartów	Lublin	Urząd pocztowy
117. Lubawa	Lidzbark	Bank Ludowy, Spółdz. z odpow. ogr. w Lubawie
118. Lublin		
119. Lubliniec	Chorzów	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Lublinieckiego w Lublińcu
120. Luboml	Brześć n. B.	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Lubomelskiego
121. Lwów		
122. Łañcut	Rzeszów	Urząd pocztowy
123. Łask	Łódź	Urząd pocztowy
124. Łęczycza	Łódź	Urząd pocztowy
125. Łobżenica	Bydgoszcz	Urząd pocztowy
126. Łomża		
127. Łowicz	Warszawa	Spółdzielczy Bank Ziemi Łowickiej, Spółdz. z o. o. w Łowiczu
128. Łódź		
129. Łuck		
130. Łuków	Siedlce	Urząd pocztowy
131. Łuniniec	Pińsk	Powiatowa Komunalna Kasa Oszczędności w Łuniniu
132. Maków Mazowiecki	Warszawa	Bank Powszechny Spółdzielczy z odp. nieogr. w Makowie Maz.
133. Miechów	Kraków	Bank Ludowy w Miechowie, Spółdz. zarej. z nieogr. odpow.
134. Mielec	Tarnów	Bank Spółdzielczy w Mielcu z nieogr. odp.
135. Międzychód	Poznań	Urząd pocztowy
136. Międzyrzec Podlaski	Siedlce	Kasa Stefczyka, Spółdz. z odp. n. w Międzyrzeczu Podlaskim
137. Mikołów	Katowice	Kom. Kasa Oszcz. pow. Pszczyń. w Pszczynie Oddz. w Mikołowie
138. Mińsk Mazowiecki	Warszawa	Kom. Kasa Oszcz. pow. Mińsko-Mazowieckiego w Mińsku Maz.
139. Mława	Lidzbark	Bank Spółdzielczy z nieogr. odp. w Mławie
140. Mogilno	Gniezno	Bank Ludowy, Spółdz. z odp. nieogr. w Mogilnie
141. Mościska	Przemyśl	Tow. Zaliczkowe w Mościskach, Spółdz. zarej. z ogr. odp.
142. Mysłowice	Katowice	Polski Bank Ludowy, Spółdz. z odp. nieogr. w Mysłowicach
143. Myślenice	Kraków	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Myślenickiego w Myślenicach
144. Nadwórna	Stanisławów	Bank Spółdzielczy z nieogr. odp. w Nadwórnej
145. Nakło n. Notecią	Bydgoszcz	Spółdzielczy Bank Kredytowy z ogr. odp. w Nakle
146. Nasielsk	Warszawa	Urząd pocztowy
147. Nieśwież	Baranowicze	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Nieświeckiego w Nieświeżu
148. Nowa Wieś k. Chorzowa	Chorzów	Bank Ludowy, Spółdz. z odp. ogr. w Nowej Wsi k. Chorzowa
149. Nowe n. Wisłą	Grudziądz	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Świeckiego. Oddział Nowe n. W.
150. Nowemiasto n. Drwęcą	Lidzbark	Bank Ludowy, Spółdz. kred. z o. n. w Nowemmieście n. Dr.
151. Nowogródek	Baranowicze	Urząd pocztowy
152. Nowy Sącz		
153. Nowy Targ	Nowy Sącz	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Nowotarskiego w Nowym Targu
154. Oborniki	Poznań	Bank Ludowy w Obornikach, Spółdz. z odpow. nieogr.
155. Olkusz	Sosnowiec	Kom. Kasa Oszczędn. Zw. Międzykomunal. w Olkuszu
156. Opatów	Radom	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Opatowskiego
157. Opoczno	Tomaszów Maz.	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Opoczyńskiego w Opocznie
158. Ostrołęka	Łomża	Kom. Kasa Oszczędności pow. Ostrołęckiego w Ostrołęce
159. Ostrowiec	Radom	Urząd pocztowy
160. Ostrów (Pozn.)		
161. Ostrów Mazowiecka	Łomża	Urząd pocztowy
162. Oszmiana	Wilno	Urząd pocztowy

Oddział lub placówka inkasowa	Oddział, któremu podlega placówka	Instytucja, której powierzono inkaso
163. Oświęcim	Bielsko Śl.	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Oświęcimia
164. Ozorków	Łódź	Urząd pocztowy
165. Pabianice	Łódź	Bank Ludowy w Pabianicach, Spółdz. z ogr. odp.
166. Parczew	Brześć n. B.	Urząd pocztowy
167. Piekary Śląskie	Chorzów	Bank Ludowy, Spółdz. z odp. nieogr. w Piekarach Śląskich
168. Pińczów	Kielce	Urząd pocztowy
169. Pińsk		
170. Piotrków		
171. Pleszew	Ostrów (Pozn.)	Bank Pożyczkowy Spółdzielczy, Sp. z odp. nieogr. w Pleszewie
172. Płock		
173. Płońsk	Warszawa	Bank Spółdzielczy w Płońsku z nieogr. odp.
174. Podhajce	Stanisławów	Kom. Kasa Oszczęd. pow. Podhajckiego w Podhajcach
175. Poznań		
176. Pruszków	Warszawa	Kom. Kasa Oszcz. pow. Warsz. w Warszawie, Od. w Pruszkowie
177. Pruzana	Brześć n. B.	Bank Spółdzielczy z ogr. odp. w Pruzanie
178. Przasnysz	Lidzbarsk	Bank Spółdzielczy w Przasnyszu z odp. nieogr.
179. Przemyśl		
180. Przemyślany	Lwów	Polski Bank Spółdzielczy w Przemyślanach, Spółdz. z ogr. odp.
181. Przeworsk	Rzeszów	Spółdz. Bank Ziemi Przeworskiej, Spółdz. z o. o. w Przeworsku
182. Pszczyna	Katowice	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Pszczyńskiego
183. Puck	Gdynia	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Pucka
184. Puławy	Lublin	Urząd pocztowy
185. Pułtusk	Warszawa	Urząd pocztowy
186. Radom		
187. Radomsko	Piotrków	Kom. Kasa Oszczęd. pow. Radomskiego w Radomsku
188. Radziechów	Lwów	Bank Spółdzielczy z ogr. odp. w Radziechowie
189. Radzymin	Warszawa	Urząd pocztowy
190. Radzyń	Siedlce	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Radzyńskiego w Radzynie
191. Rawa Mazowiecka	Tomaszów Maz.	Kom. Kasa Oszczęd. pow. Rawskiego w Rawie Maz.
192. Rawa Ruska	Lwów	Urząd pocztowy
193. Rawicz	Leszno	Kom. Kasa Oszczęd. pow. Rawickiego w Rawiczu
194. Rogoźno Wlkp.	Poznań	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Rogoźna
195. Rohatyn	Stanisławów	Kom. Kasa Oszczęd. pow. Rohatyńskiego w Rohatynie
196. Ropczyce	Rzeszów	Komunalna Kasa Oszczęd. pow. Ropczyckiego w Ropczycach
197. Rożyszcze	Łuck	Urząd pocztowy
198. Równe		
199. Rybnik	Katowice	Komunalna Kasa Oszczędności m. Rybnika
200. Rymanów	Jasło	Towarzystwo Zaliczkowe w Rymanowie, Spółdz. zarej. z o. o.
201. Rypin	Płock	Bank Spółdzielczy w Rypinie, Spółdz. z nieogr. odp.
202. Rzeszów		
203. Sambor	Drohobycz	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Sambora
204. Sandomierz	Radom	Bank Spółdz. Ziemi Sandomierskiej z o. o. w Sandomierzu
205. Sanok	Jasło	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Sanoka
206. Sarny	Równe	Powiatowa Komunalna Kasa Oszczędności w Sarnach
207. Sądowa Wisznia	Przemyśl	Bank Spółdzielczy w Sądowej Wiszni, Spółdz. zar. z n. odp.
208. Sępólno	Chojnice	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Sępoleńskiego w Sępólnie
209. Siedlce		
210. Siemianowice Śl.	Katowice	Bank Ludowy, Spółdz. z odp. nieogr. w Siemianowicach Śl.
211. Sieradz	Kalisz	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Sieradzkiego w Sieradzu
212. Sierpc	Płock	Urząd pocztowy
213. Skalała	Tarnopol	Kom. Kasa Oszczędności pow. Skalańskiego w Skalacie
214. Skarżysko-Kamienna	Radom	Bank Lud. w Końskich, Spółdz. z n. o., Od. w Skarżysku Kamiennej
215. Skierniewice	Warszawa	Bank Spółdzielczy z nieogr. odp. w Skierniewicach
216. Skole	Drohobycz	Urząd pocztowy

Oddział lub placówka inkasowa	Oddział, któremu podlega placówka	Instytucja, której powierzono inkaso
217. Słonim	Baranowicze	Urząd pocztowy
218. Słupca	Gniezno	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Konińskiego w Słupcy
219. Sochaczew	Warszawa	Kasa Spółdzielcza w Sochaczewie z odp. nieogr.
220. Sokal	Lwów	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Sokala
221. Sokółów Podlaski	Siedlce	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Sokołowskiego w Sokółowie Podlas.
222. Sokółka	Białystok	Urząd pocztowy
223. Sosnowiec		
224. Stanisławów		
225. Starogard	Tczew	Miejska Komunalna Kasa Oszczędności w Starogardzie
226. Stary Sambor	Drohobycz	Urząd pocztowy
227. Stołpce	Baranowicze	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Stołpeckiego w Stołpcach
228. Stryj	Drohobycz	Miejska Komunalna Kasa Oszczędności m. Stryja w Stryju
229. Strzelno	Inowrocław	Bank Ludowy, Spółdz. z odp. nieogr. w Strzelnie
230. Strzyżów n. Wisłokiem	Rzeszów	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Strzyżowa
231. Suchedniów	Kielce	Urząd pocztowy
232. Suwałki		
233. Szamotuły	Poznań	Urząd pocztowy
234. Szczekociny	Kielce	Bank Ludowy Spółdzielczy z nieogr. odp. w Szczekocinach
235. Szubin	Bydgoszcz	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Szubińskiego w Szubinie
236. Śmigiel	Leszno	Urząd pocztowy
237. Śniatyn	Kołomyja	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Śniatyńskiego w Śniatynie
238. Śrem	Poznań	Bank Ludowy, Spółdz. z odp. nieogr. w Śremie
239. Środa	Poznań	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Średzkiego w Środzie
240. Świecie n. W.	Grudziądz	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Świeckiego, Świecie n/W.
241. Świętochłowice	Chorzów	Kom. Kasa Oszcz. pow. Świętochłowickiego w Świętochłowicach
242. Tarnobrzeg	Rzeszów	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Tarnobrzecznego w Tarnobrzegu
243. Tarnopol		
244. Tarnowskie Góry	Chorzów	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu w Tarnowskich Górach
245. Tarnów		
246. Tczew		
247. Tłumacz	Stanisławów	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Tłumacz w Tłumaczu
248. Tomaszów Lubelski	Zamość	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Tomaszowskiego w Tomaszowie Lub.
249. Tomaszów Maz.		
250. Toruń		
251. Trembowla	Tarnopol	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Trembowelskiego w Trembowli
252. Trzemeszno	Gniezno	Urząd pocztowy
253. Tuchola	Chojnice	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Tucholskiego w Tucholi
254. Turek	Kalisz	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Tureckiego w Turku
255. Ustrzyki Dolne	Przemysł	Tow. Zaliczkowe w Ustrzykach Dolnych, Spółdz. zarej. z o. o.
256. Wadowice	Kraków	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Wadowickiego w Wadowicach
257. Warszawa (Oddz. Gł.)		
258. Wąbrzeźno	Toruń	Urząd pocztowy
259. Wągrowiec	Poznań	Bank Ludowy, Spółdz. z odpow. nieogr. w Wągrowcu
260. Wejherowo	Gdynia	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Wejherowa
261. Węgrów	Siedlce	Urząd pocztowy
262. Wieliczka	Kraków	Kom. Kasa Oszczędn. Zw. Międzykomunalnego w Wieliczce
263. Wielkie Hajduki	Chorzów	Bank Ludowy, Spółdz. z nieogr. odp. w W. Hajdukach
264. Wieluń	Ostrów (Pozn.)	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Wieluńskiego w Wieluniu
265. Więcbork	Chojnice	Urząd pocztowy
266. Wilejka	Wilno	Wilejski Powiatowy Bank Spółdzielczy z ogr. odp. w Wilejce
267. Wilno		
268. Witkowo	Gniezno	Bank Ludowy, Spółdz. z odpow. nieogr. w Witkowie
269. Włocławek		
270. Włodawa	Brześć n. B.	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Włodawskiego w Włodawie

Oddział lub placówka inkasowa	Oddział, któremu podlega placówka	Instytucja, której powierzono Inkaso
271. Włodzimierz	Łuck	Urząd pocztowy
272. Włoszczowa	Kielce	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Włoszczowskiego w Włoszczowie
273. Wodzisław	Katowice	Urząd pocztowy
274. Wolsztyn	Leszno	Miejska Komunalna Kasa Oszczędności w Wolsztynie
275. Wołkowysk	Grodno	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Wołkowyskiego
276. Wronki	Poznań	Bank Ludowy w Wronkach, Spółdz. z odp. nieogr.
277. Września	Gniezno	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Wrzesińskiego, Września
278. Wysokie Mazowieckie	Białystok	Urząd pocztowy
279. Wyszków	Warszawa	Urząd pocztowy
280. Zagórów	Gniezno	Bank Spółdzielczy z nieogr. odp. w Zagórowie
281. Zakopane	Nowy Sącz	Bank Podhalański Spółdzielczy z nieogr. odp. w Zakopanem
282. Zaleszczyki	Kołomyja	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Zaleszczyckiego w Zaleszczykach
283. Zamość		
284. Zawiercie	Sosnowiec	Kom. Kasa Oszczędn. pow. Zawierciańskiego w Zawierciu
285. Zbaraż	Tarnopol	Polski Spółdzielczy Bank Kresowy, Spółdz. zarej. z n.o. w Zbarażu
286. Zbąszyń	Poznań	Urząd pocztowy
287. Zdołbunów	Równe	Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Zdołbunowskiego
288. Zduńska Wola	Kalisz	Komunalna Kasa Oszczędn. pow. Sieradzkiego w Sieradzu Oddział w Zduńskiej Woli
289. Zgierz	Łódź	Urząd pocztowy
290. Złoczów	Lwów	Powiatowa Komunalna Kasa Oszczędności w Złoczowie
291. Żelechów	Siedlce	Urząd pocztowy
292. Żnin	Bydgoszcz	Bank Ludowy, Spółdz. zap. z nieogr. odp. w Żninie
293. Żory	Katowice	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Żor
294. Żółkiew	Lwów	Komunalna Kasa Oszczędności pow. Żółkiewskiego w Żółkwi
295. Żydaczów	Drohobycz	Urząd pocztowy
296. Żyrardów	Warszawa	„Wzajemny Kredyt”, Spółdz. z ogran. odpow. w Żyrardowie
297. Żywiec	Bielsko Śl.	Komunalna Kasa Oszczędności miasta Żywca.

298. Gdańsk Polska Kasa Rządowa, jako korespondent Banku Polskiego.

~~153563~~

016449 M

SPIS RZECZY.

Ogłoszenie o Walnym Zebraniu	str.	3
Władze Banku	"	4
Protokół Walnego Zebrania z dnia 20 lutego 1936 r.	"	5
Sprawozdanie ogólne	"	11

Zestawienia szczegółowe:

1) Złoto	"	31
2) Pieniądze i należności zagraniczne	"	31
3) Dyskonto weksli i biletów skarbowych.	"	31
4) Pożyczki zabezpieczone zastawami	"	32
5) Papiery procentowe własne	"	33
6) Nieruchomości	"	33
7) Obrót żyrowy	"	33
8) Izby rozrachunkowe	"	34
9) Obieg i pokrycie biletów bankowych	"	34
10) Kapitał zakładowy	"	35
11) Fundusz zapasowy	"	36
12) Fundusze emerytalny i zwrotny	"	36
13) Świadczenia dla Skarbu Państwa	"	37
14) Depozyty	"	38
15) Komisowe inkaso	"	39
16) Koszty handlowe	"	39
17) Oddziały	"	40
Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej	"	41
Rachunek zysków i strat	"	42
Bilans ostateczny Banku	"	44

Załączniki:

- Nr. 1. Papiery, należące do Banku Polskiego i funduszu zwrotnego 31 grudnia 1936 r., według nominalnych wartości
  - " 2. Obieg biletów bankowych podług odcinków
  - " 3. Stan ważniejszych rachunków i stosunek % pokrycia w dekadach
  - " 4. Przegląd ważniejszych rachunków i pozycji za ostatnie 10 lat.
  - " 5. Oddziały Banku i placówki inkasowe
-